

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१३

अरुण-३ का स्थानीयको आन्दोलन स्थ गत

संखुवासभामा निर्माणाधीन ९०० मेगावाटको अरुण तेस्रो आयोजना अवरुद्ध गर्दै गरेको आन्दोलन सहमतिपछि स्थ गत भएको छ । बिहीबारदेखि स्थानीय पडीतले सुरु गरेको सडक आन्दोलन लगानी बोर्डले तत्काल बैठक राखेर समस्या समाधान गर्ने बताएपछि स्थगन गरिएको अरुण तेस्रो प्रवेशमार्ग सरोकार संघर्ष समितिका अध्यक्ष हर्क सिंह राईले बताए ।

खाँदबारी-४ को छ्याङकुटीदेखि अरुण-३ को पावारहाउस पुखुवा जाने सडकखण्डमा मुआब्जा नपाएको भन्दै स्थानीयले अनिश्चितकालीन बन्द गरेका थिए । छ्याङकुटी-पुखुवा सडकखण्ड २८.५ क ममध्ये २४.५ क म सडकखण्डका २०० घरपरिवारले मुआब्जा नपाएको, जग्गा ३० मटर काटेको, तर मुआब्जा १५ मटरको मात्रै दिइएको लगायत वषयमा असन्तुष्टि जनाउँदै सडक अवरुद्ध गरेका थिए ।

आफूहरू अरुण तेस्रो र विकासको वरोधमा नभई स्थानीय जनताको अधिकार प्राप्त गर्न बाध्य भएर सडक अवरुद्ध गरेको अरुण तेस्रो सरोकार समितिका अध्यक्ष नयन्द्र राईले बताए । उनले तीन महिनाअघि संखुवासभाका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी मोहनमण घिमिरेको संयोजकत्वमा बनेको कार्यदलले बुझाएको प्रतिवेदन कार्यान्वयन नभएकाले आन्दोलन गर्नुपरेको स्पष्ट पारे ।

सो सडकखण्डमा ०७३ मा प्रतिरोपनी ८ देखि १२ लाख रुपैयाँसम्म मुआब्जा बाँडेको थियो । तर, ०७४ मा प्रतिरोपनी पाँच लाखका दरले मुआब्जा दिन खोजेपछि उनीहरू आक्रोसित भएका हुन् । अहिले प्रतिरोपनी १५ लाख रुपैयाँ दिनुपर्ने उनीहरूको माग छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१३

लवर्टी इनर्जीको वा र्षक साधारणसभा

लवर्टी इनर्जी कम्पनीको दशौँ वा र्षक साधारणसभा अध्यक्ष कुशकुमार जोशीको सभापतित्वमा सम्पन्न भएको छ। शुक्रबार सम्पन्न सभाले कम्पनीको आ र्थक वर्ष ०७५६ को वा र्षक प्रतिवेदन तथा वतीय ववरण पारितलगायत प्रतिवेदन पारित गरेको छ।

कुल जारी पुँजी १ अर्ब ५० करोड रहेको कम्पनीले ३७ करोड ५० लाखबराबरको आयोजना प्रभावत स्थानीय तथा सर्वसाधारणलाई साधारण सेयर जारी गर्न एनआइबिएल एस क्या पटलसँग सम्झौता गरी धतोपत्र बोर्डबाट अन्तिम स्वीकृतिका लाग सम्पूर्ण कागजात पेस गरेको सभामा जानकारी दिइयो।

हाल लमजुङमा मा थल्लो दोर्दी 'ए' र लोदो खोला साना जल वद्युत् आयोजना तथा बाग्लुङमा ब डगाढ खोला जल वद्युत् आयोजना अघि बढाएको कम्पनीका प्रबन्ध सञ्चालक डा. आत्माराम धि मरेले जानकारी दिए।

श्रोत : कारोबार, २०७६/९/१३

२३ हजार मेगावाट आयोजनाको वतीय व्यवस्थापन जटिल

जल वद्युत् क्षेत्रमा बैंक तथा वतीय संस्थाको लगानी सीमा घट्ने गरी नेपाल राष्ट्र बैंकले नयाँ सर्कुलर जारी गरेपछि २३ हजार मेगावाट बराबरका आयोजनाको वतीय व्यवस्थापन जटिल हुने देखाएको छ । नेपाल वद्युत् प्राधकरणले वद्युत् खरिद सम्झौता (पीपीए) गरेर वतीय व्यवस्थापनको प्रतीक्षामा रहेका, वद्युत् विकास वभागबाट सर्भे अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) लएका तथा उत्पादन अनुमतिपत्रका लागि आवेदन दिएका आयोजनाहरूको वतीय व्यवस्थापनमा संकट देखाएको हो ।

जल वद्युत् क्षेत्रमा बैंक तथा वतीय संस्थाको लगानी सीमा घट्ने गरी नेपाल राष्ट्र बैंकले नयाँ सर्कुलर जारी गरेपछि २३ हजार मेगावाट बराबरका आयोजनाको वतीय व्यवस्थापन जटिल हुने देखाएको छ । नेपाल वद्युत् प्राधकरणले वद्युत् खरिद सम्झौता (पीपीए) गरेर वतीय व्यवस्थापनको प्रतीक्षामा रहेका, वद्युत् विकास वभागबाट सर्भे अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) लएका तथा उत्पादन अनुमतिपत्रका लागि आवेदन दिएका आयोजनाहरूको वतीय व्यवस्थापनमा संकट देखाएको हो । नेपाल राष्ट्र बैंकले कृषि, ऊर्जा र पर्यटनलाई प्राथमिकताको क्षेत्र मान्दै क, ख र ग वर्गका बैंकले कूल कर्जाको क्रमशः २५, १५ र १० प्रतिशत यो क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने प्रावधान रहेकोमा यसलाई संशोधन गरी उद्योगलाई समेत थपेको छ ।

पहिले ऊर्जा र पर्यटनमात्र समावेश गरिएकोमा नयाँ सर्कुलरसँगै उद्योगअन्तर्गत निर्यातजन्य उद्योग, साना तथा मझौला, समेन्ट, गार्मेन्ट र औषधी उत्पादन कम्पनीसमेत थपिएको छ । अब तीनवटै क्षेत्रमा १५ प्रतिशत लगानी भए पुग्नेछ । “पहिले पर्यटन र ऊर्जाको हुँदा समेत जल वद्युत् क्षेत्रमा बैंकहरूले ३ प्रतिशतभन्दा कम लगानी गर्दै आएका थिए । अहिले उद्योगसमेत थपिएपछि

अब जल वद्युत्का ला ग बैंकहरुबाट लगानी गर्ने सम्भावना धेरै कम दे खएको छ,” स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरुको संस्था ईप्पानका अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाई भन्छन्, “यसबाट सरकारले जल वद्युत् वकासलाई कम प्राथमिकतामा राखेको दे खन्छ ।

” वद्युत् प्राधिकरणको तथ्यांकअनुसार पीपीए भएर पनि ३ हजार मेगावाटका आयोजनाको वतीय व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । यीमध्ये कतिपय आयोजनाहरुले त वतीय व्यवस्थापन भएर व्यापारिक रुपमा उत्पादन भइसक्नुपर्ने भएपनि हालसम्म वतीय व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । त्यसैगरी सर्भे लाइसेन्स लएका १७ हजार ७ सय ५० र उत्पादन अनुमतिपत्रका ला ग आवेदन दिएका २ हजार ५० मेगावाटको आयोजनाको वतीय व्यवस्थापनमा समेत राष्ट्र बैंकको यो सर्कुलरले समस्या आउने जल वद्युत् प्रवर्द्धकहरु बताउँछन् । ईप्पानका उपाध्यक्ष कुमार पाण्डे पीपीए भएर वतीय व्यवस्थापन हुन बाँकी र अध्ययन अघि बढाएका आयोजनाहरुको वतीय व्यवस्थापनका ला ग राष्ट्र बैंकको सर्कुलरले ठूलो संकट ल्याएको बताउँछन् ।

“ऊर्जा र पर्यटन दुवै क्षेत्रमा लगानीको हिस्सा १५ प्रतिशत रहेकोमा ऊर्जाकै ला ग वार्षिक रुपमा न्यूनतम १५ प्रतिशत लगानीको ला ग व्यवस्था गर्नुपर्ने बेलामा उद्योग पनि थपिएपछि अब जल वद्युत् आयोजनामा लगानीका ला ग ठूलो संकट आउने दे खएको छ,” उनले भने । सरकारले १० वर्षमा १५ हजार मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखेको छ । त्यसका ला ग मात्र पनि १० वर्षमा करिब १५ खर्ब रुपैयाँ थप आवश्यक छ तर नयाँ सर्कुलरले सरकारको लक्ष्य समेत प्रभावित हुने दे खएको छ ।

देशभर जाडो, वद्युत् माग उच्च

काठमाडौं, पुस १३ गते । पछिल्लो समय काठमाडौं उपत्यकालगायत देशभर नै वद्युत् आपूर्तिमा अनियमितता बढेको छ । देशव्यापी रूपमा वद्युत् माग बढेका कारण यस्तो समस्या आएको हो । आपूर्ति पनि बढेको देखिन्छ तर जुन समयमा उच्च माग हुन्छ त्यही बेला वद्युत् आपूर्ति नहुँदा उपभोक्ता सकसमा परेका हुन् ।

शनिबार काठमाडौं उपत्यकाको तापक्रम ०.६ डिग्री सेन्टिग्रेट मापन भयो । देशभर तापक्रम घट्टै जाँदा घरायशी उपभोक्ताले वद्युतीय हिटर, कुलर एयर कन्डिसन, बोइलर इन्डक्सनजस्ता उपकरण चलाउन चाहँदा वद्युत् माग उच्च रूपले बढेको छ । हिउँदका समयमा वगतमा तराई क्षेत्रमा कम माग हुन्थ्यो तर यो वर्ष त्यहाँको प्रवृत्त फेरिएको छ । प्राधकरणका अनुसार खपत तराईमा पनि खासै घटेको छैन । नेपाल वद्युत् प्राधकरण भार प्रेषण केन्द्रका अनुसार २०७५ पुस ११ गते साँझभन्दा ०७ पुस ११ मा ११२ मेगावाट वद्युत् माग बढी भयो । जाडो लागेसँगै शुक्रबार नै सबैभन्दा धेरै देशभर १३३८ मेगावाट वद्युत् माग रेकर्ड भएको छ । यसअघि लक्ष्मीपूजाका दिन एक हजार ८९ मेगावाट रेकर्ड भएको थियो ।

प्राधकरणमा लोड डमान्ड औसतमा २५ प्रतिशतले बढेको छ । बढ्दो मागको हिस्सा काठमाडौं उपत्यकाको मात्र ४० प्रतिशत छ । माग बढी हुँदा प्राधकरणको स्थानीय स्तरका वतरण प्रणालीले थग्न नसक्दा वद्युत् आपूर्तिमा समस्या देखिएको हो । लोड डमान्ड बढ्दा कतिपय क्षेत्रमा, लोभोल्टेज तार चूँडने, ट्रान्सफर्मर पड्कने समस्या बढेका कारण व भन्न स्थानमा वद्युत् आपूर्तिमा समस्या आउने गरेको प्राधकरणले जनाएको छ ।

शुक्रबार मात्रै राजधानीको बानेश्वर क्षेत्रमा ३० एमभीए र स्युचाटार क्षेत्रको १५ एमभीएका ट्रान्सफर्मर जल्दा प्राधकरणले तत्काल नयाँ जडान गरेको थियो । प्राधकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडका अनुसार कुनै स्थान विशेषमा एकाएक माग उच्च हुँदा स्थानीय स्तरमा यस्ता समस्या आएका हुन् । स्थानीय वतरण प्रणालीमा आकस्मिक उच्च माग हुँदा सो क्षेत्रमै आपूर्ति नै अवरुद्ध हुन्छ, घिसडले भन्नुभयो, जुन स्थानमा समस्या हुन्छ त्यहाँ मर्मत तथा सुधारका लागि प्राधकरणका कर्मचारी तत्काल पुग्ने व्यवस्था गरेका छन् र भएको पनि छ ।

समस्या आएका क्षेत्रमा मर्मतका लागि लाग्ने समय मात्र वद्युत् अवरुद्ध भएको र कहींकतै पनि मर्मतसम्भारमा हेलचेक्ग्राइँ नभएको ठोकुवा उहाँले गर्नुभयो ।

जाडो बढेसँगै वद्युत् माग बढ्दा वद्युत् नपुगेर आपूर्ति रोकेको होइन । प्राधकरण भार प्रेषण केन्द्रका प्रमुख सुरेशबहादुर भट्टराईका अनुसार तत्काल १५ सय मेगावाटभन्दा धेरै वद्युत् आपूर्ति

क्षमता प्रा धकरणसँग छ । उच्च माग (पक डमान्ड)अनुसार आपूर्ति गर्न वतरण प्रणाली सुधार तीव्र भइरहेको उहाँको भनाइ छ ।

बस्ती बढेसँगै वद्युत् क्षमता वस्तार गर्नुपर्ने हुन्छ तर यसमा स्थानीयले थप लाइनका ला ग रुट नदिने घर नजिक भयो भन्दै ट्रान्सफर्मर राख्ने नदिने समस्या पनि प्रा धकरणले सामना गर्नुपरेको घि सडको अनुभव छ । अहिले सडक निर्माणलागायतका पूर्वाधार वस्तारका कार्यले पनि कतिपय स्थानमा वद्युत् अवरोध भएको उहाँको भनाइ छ ।

सरकारले चालू आ र्थक वर्षको अन्त्यसम्ममा वद्युत् खपत प्रतिव्यक्ति वा र्षक २४५ कलोवाट आवरबाट युनिटबाट करिब दोब्बर हुनेगरी ४२६ पुऱ्याउने लक्ष्य छ । वद्युत् आपूर्तिमा अहिले दे खएको समस्याले कुनै असर नपर्ने दाबी घि सडको छ । देशभर भइरहेको नयाँ सबस्टेसन निर्माण, नयाँ लाइन वस्तार, ट्रान्सफर्मरको क्षमता वस्तारले मूर्त रूप पाउँदा सबै नेपालीले सहज र पर्याप्त वद्युत् पाउने अवस्था आउने दाबी घि सडको छ । स्थानीय स्तरमा दे खएका अल्पकालीन समस्याले वद्युत् वस्तारको दीर्घकालीन लक्ष्यलाई प्रभा वत गर्दैन, उहाँले भन्नुभयो, “ग्राहकलाई गुणस्तरीय सेवा दिन हामी अहोरात्र खटिएका छौं, ढुक्क हुँदा हुन्छ ।”

श्रोत : अभियान, २०७६/९/१३

च लमे जल वद्युतको नगद लाभांश शेयरधनीको बैंक खातामा

पुस १३, काठमाडौं । च लमे जल वद्युत कम्पनी ल मटेडले मं सर ३० गतेदे ख नगद लाभांश वतरण गर्न शुरु गरेको छ ।

कम्पनीले हितग्राही खातामा बैंक खाता अद्याव धक गराएका शेयरधनीहरूको बैंक खातामा ५ प्रतिशत नगद लाभांश जम्मा गर्न शुरु गरेको हो । कम्पनीको मं सर ११ गते सम्पन्न २३औं वा र्षक साधारण सभाले उक्त लाभांश पारित गरेको थयो ।

साथै, हालसम्म पनि हितग्राही खातामा बैंक खातामा अद्याव धक नगराएका तथा शेयर प्रमाणपत्र अभौतिकीकरण नगराएका शेयरधनीहरूलाई कम्पनीले यथा शघ्न शेयर अभौतिककरण गरी हितग्राही खातामा बैंक खातासमेत अद्याव धक गराई समयमा नै उक्त लाभांश प्राप्त गर्न अनुरोध गरेको छ । कम्पनीको शेयर रजिष्ट्रार सदधार्थ क्या पटल ल मटेड रहेको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१३

इपानमा थ निजी क्षेत्रकै प्रश्न, 'नेतृत्वकै अक्षमताले सरकारले दिन्छु भनेका सु वधा पाइएन'

काठमाडौं । स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था (इपान), यसको नेतृत्व र कार्यस मतिका कारण जल वद्युतमा सरकारले घोषणा गरेका सेवा सु वधा पाउन नसकेको निजी प्रवर्द्धकहरूले आरोप लगाएका छन् । इपान पदा धकारी व्यक्तिगत स्वार्थमा भुलेर संस्थालाई संगठिन बनाउन नसकेको भन्दै यस्तो आरोप लगाइएको हो । इपानको वा र्षक साधारणसभा नजि कँदै गर्दा उनीहरूले निजी क्षेत्रको छाता संगठन उद्देश्यभन्दा बाहिर गएको निक्क्याेल गरेका छन् । निजी क्षेत्रले भो गरहेका समस्यामा सरकार जिम्मेवार बन्न नसकेको र यसको कारण इपान रहेको युवा जल वद्युत उद्यमी प्रकाश दुलालले बताए । प्रवर्द्धकको गुनासो सुनुवाईमा इपानले खेल्नुपर्ने समन्वय र सहजीकरणको खाडल पनि गहिरिँदै गएकोले यसको पुनर्संरचना गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याइएको छ ।

वधान तथा कार्यस मति वस्तार हुनुपर्ने भन्दै सूर्यप्रसाद अ धकारी, प्रकाश दुलाल, डेढराज खड्का लगायत २५ भन्दा बढी प्रवर्द्धकले इपानमा आवेदन दिएका छन् । कार्यस मति वस्तार गर्नुपर्ने, संघीय संरचना अनुसार इपान प्रदेशमा पनि जानुपर्ने वषय उठाइएको छ । यस्तै, नयाँ कार्यस मतिमा सल्लाहकार स मति पनि बनाउनुपर्नेमा जोड दिइएको छ । उता समावेशीताका आधारमा महिलालाई पनि कार्यस मतिमा समेट्नुपर्ने भन्दै उनीहरूले छुट्टै निवेदन दर्ता गराएका छन् । निजी क्षेत्रका समस्या समाधान गर्न इपानले के पहल गर्यो,' दुलालले प्रश्न गरेका छन्, 'ठेकेदारले आन्दोलन गरेपछि ६ महिनामा सार्वजनिक खरिद ऐनमा ६ पटक संशोधन गर्न सरकारलाई बाध्य पार्दा हामीले जल वद्युत सम्बन्धी निर्दे शका, २०७५ समेत संशोधन गर्न कन लबिड गरेनौं ? निजी क्षेत्र तथा इपानले लबिड नगरेकै कारण अहिले कुनै पनि जल वद्युत आयोजनाको सेयर खरिद बिक्री हुँदा हरेक पटक ५ लाख रुपैयाँ जरिवाना भइरहेको उनको भनाइ छ । नेतृत्वले यी वषयमा के-के भन्ने प्रश्न गर्दै अबका दिनमा सक्षम नेतृत्वको खाँचो रहेकोमा उनले जोड दिएका छन् । इपानमा थ उठाइएका प्रश्नहरू

१. सरकारले दिन्छु भनेको प्रतिमेगावाट ५० लाख भ्याट अनुदान कन पाइएन ?

२. सरकारले दिन्छु भनेको पोस्टेड रेट कन पाइएन ?

३. वद्युत प्रा धकरणसँगको ग्रड कनेक्सन वा प पए अनुसारको लाइन लस (आउटेज) को क्षतिपूर्ति कन दिइएन ?
४. प्रसारण लाइन समयमा नबनाएका कारणले उत्पादन भएको वद्युत पूरै वा आं शक बेचन नपाएपछि सोको क्षतिपूर्ति प्रा धकरणले कन दिएन ?
५. जल वद्युत जस्तो दीर्घकालीन लगानीको क्षेत्रमा सम्झौतामा उल्लेख भएभन्दा बढी लने गरी बैंकले पटक-पटक ऋणको ब्याज कन बढाए ?
६. जल वद्युतमा लगानी गर्ने र ब्याजदर स्थिर गर्ने भनेर स्था पत जल वद्युत लगानी तथा वकास कम्पनीले कन यस क्षेत्रमा काम गरेन ?
७. सरकारले अनुमतिपत्र दिएपछि जल वद्युत आयोजना निर्माण गर्ने वातावरण कन तयार गरेन ?
८. स्थानीयस्तरमा स्वास्थ्य चौकी, खानेपानी, बाटोघाटो, शक्षाको सुधार जस्ता गाउँपा लकाले गर्ने काम कन प्रवर्द्धकलाई गर्न बाध्य पारिएको छ ?
९. निरन्तर भइरहेको नकारात्मक सञ्चारले जल वद्युतको प्राथ मक शेर नबिक्ने अवस्थामा पुगेको हो ?
१०. आज ३० भन्दा बढी जल वद्युत आयोजना कन रुग्ण भए ?
११. जल वद्युत ऐन /नियमावली, वातावरण ऐन /नियमावली, वन ऐन /नियमावली, कम्पनी ऐन /नियमावली, धतोपत्र ऐन /नियमावली, औद्यो गक व्यवसाय ऐन /नियमावली, श्रम ऐन /नियमावली निर्माणमा निजी क्षेत्रले के कस्तो सुझाव दियो ?
१२. वद्युत वकास वभागले अध्ययन अनुमतिपत्र दिएका करिब ५० आयोजना राष्ट्रिय निकुञ्ज वभागले सहमति नदिएर थन्किएका छन् । यिनले तिरेको राजस्व फर्ता गर्न वा निकुञ्जको अनुमति दिन कन पहल भएन ?

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१३

‘बूढीगण्डकीको शलान्यास कहिले ?’

काठमाडौं — बूढीगण्डकी आयोजनाबारे यही स मतिमा छलफल धेरै पटक गरियो । राष्ट्रिय गौरवको आयोजना भनेर चर्चा पनि धेरै भयो । शलान्यासचाहिँ कहिले हुन्छ, मन्त्रीज्यू ? पर्यटनमन्त्री योगेश भट्टराईले मं सरमा निजगढ वमानस्थल शलान्यास गर्ने घोषणा गरे जस्तो नहोस्, राष्ट्रियसभाको राष्ट्रिय सरोकार तथा समन्वय स मतिमा शुक्रबार भएको छलफलमा सांसदहरूले ऊर्जामन्त्री वर्षमान पुनलाई सोधे, ‘आयोजनाको मोडा लटी र लगानीको स्रोत के हो ?’ बूढीगण्डकी जल वद्युत् आयोजनाको मुआब्जा वतरण र निर्माणको पछिल्लो अवस्थामा थ सांसदहरूले प्रश्नैप्रश्न गरे । स मतिले आयोजनाका सन्दर्भमा तेस्रो पटक गरेको छलफलमा सांसदहरूले जुन उपाय निकालेर भए पनि आयोजना बन्नुपर्नेमा जोड दिए । सांसदको जिज्ञासामा ऊर्जामन्त्री पुनले आयोजना शलान्यासको समय तोक्न नस कने प्रति क्रया दिए । ‘नयाँ मन्त्री भएको भए मैले पनि शलान्यासको मति भन्थेँ होला,’ पुनले भने, ‘आयोजनाको सबै जानकारी भएकाले अहिल्यै बो लहाल्ने अवस्था छैन ।’ चालु आवमा मुआब्जा वतरण सक्ने उनको दाबी छ । मुआब्जासँगै आयोजनाको मोडा लटी र स्रोतको खोजिने उनले जानकारी दिए । मन्त्रिपरिषद्ले ०७५ असोज ५ मा गेजुवासँग वार्ता गरी ईपीसीएफ मोडलमा निर्माण गर्ने गरी समझदारी-घत्रमा हस्ताक्षर गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिएको थयो । सोही महिनाको १४ र पुस ३, ४ गते गेजुवासँग आयोजना निर्माण सम्बन्धमा पछिल्लो वार्ता भए पनि त्यसपछि के गर्ने भन्नेमा थप कुराकानी भएको छैन । ०७४ जेठ ९ मा तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले बूढीगण्डकी निर्माणको जिम्मा गेजुवालाई दिने निर्णय गरेको थयो । सोही निर्णयअनुसार तत्कालीन ऊर्जामन्त्री जनार्दन शर्माले गेजुवासँग ०७४ जेठ २१ मा समझदारी-घत्रमा हस्ताक्षर गरेका थए । दाहालपछि सरकारको नेतृत्व गरेका शेरबहादुर देउवाको

पालामा बूढीगण्डकी निर्माणको जिम्मा गेजुवालाई दिने गरी भएको समझदारी खारेज भएको थयो । ०७४ असोज ९ मा संसद्को कृष तथा जलस्रोत समिति र अर्थ समितिको संयुक्त बैठकले बिनाप्रतिस्पर्धा बूढीगण्डकी निर्माणको जिम्मा गेजुवालाई दिने निर्णय भंग गर्न सरकारलाई निर्देशन दिएको थयो । संसदीय समितिको सोही निर्णयलाई कारण देखाउँदै देउवा नेतृत्वको सरकारले ०७४ कात्तिक २७ मा गेजुवासँगको समझदारी खारेजीको निर्णय गरेको थयो । लगत्तै ०७४ मंसिर ८ को मन्त्रिपरिषद् बैठकले बूढीगण्डकी स्वदेशी लगानी र सीपमा बनाउने घोषणा गरेको थयो । आयोजनाको लागत करिब ३ खर्ब अनुमान गरिएको छ । समितिमा भएको छलफलमा कांग्रेस सांसद सुरेन्द्रराज पाण्डेले मुआब्जाका वषयमा स्थानीयको चत्त बुझाउन नसक्दा आयोजन अन्यायपूर्ण नहुने बताए । स्थानीयले जमनको मूल्यको बढाउन पुनर्मूल्यांकन गर्न माग गरे पनि काठमाडौंको रूपमा जटिलता रहेकाले नयाँ उपाय निकाल्नुपर्ने उनको भनाइ छ । धादिङ र गोरखाका भूभागमा बन्ने १ हजार २ सय मेगावाटको उक्त आयोजनाले ओगट्ने निजी जमनको मुआब्जा ववादले निर्माणमा अवरोध भएको छ । दुवै जिल्लाको बजार क्षेत्रको जमन अधग्रहणका लागि मंसिर १५ मा स्थानीय प्रशासनले मुआब्जा निर्धारण गरेको छ । धादिङको आरुघाट र खहरेको १ हजार १ सय ६१ रोपनी र गोरखाको आरुघाट र आर्खेतको ६१० रोपनी जमनको मूल्य प्रतिआना ५० हजारदेखि ७ लाखसम्म निर्धारण गरिएको छ । दुवै जिल्लाका ३०२ जनाले नयाँ मापदण्डअनुसार निर्धारित मुआब्जा पाउन स्थानीय प्रशासनमा निवेदन दिएको आयोजनाको साइट कार्यालयले जानकारी दिएको छ । मुआब्जा वतरण र आयोजना निर्माणमा राजनीतिक खचतानी गर्न नहुने सांसद दीनानाथ शर्माले तर्क गरे । 'समस्या बल्झाउने मात्र होइन, नेतृत्वले समाधानको उपाय पनि खोज्नुपर्छ,' उनले भने । जमनको स्वामित्व सरकारको नभई विकास अघि बढाउन नसक्ने सांसद रामप्रताप पावसवानको भनाइ छ । मुलुकभर मुआब्जाको दर एउटै बनाउनुपर्ने सांसद रमेशप्रसाद यादवले बताए । सम्झौता कार्यान्वयन गर्न निर्देशन समितिले बूढीगण्डकी आयोजनाबाट प्रभावितको

सहमतिमा गत मं सर २४ गते ऊर्जामन्त्री पुनसमेतको उपस्थितिमा स्थानीय प्रभावतसँग भएको चारबुँदे सहमति कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिएको छ । प्रभावतले मुआब्जाबापत पाउने रकममा लाभ कर तिर्नु नपर्ने, पुनर्वास नीति सार्वजनिक गर्नुपर्ने, आयोजना बनाउने प्रतिबद्धता कार्यान्वयन हुनुपर्ने, प्रभावतको घरगोठको ह्यास कट्टी नगरी रकम पाउनुपर्ने लगायत बुँदामा सहमति भएको समितिकी सभापति दिलकुमारी रावल (पार्वती) ले जानकारी दिइन् । ह्यास कट्टी, लाभकर तिर्नु नपर्ने र पुनर्वाससम्बन्धी सम्झौता अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा मन्त्रिपरिषद्बाट पारित गराउन प्रस्ताव तयार गरेको आयोजनाले जनाएको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७६/९/१३

बिजुलीको माग बढेर १३३८ मेगावाट पुग्यो, लोडका कारण वतरण प्रणालीमा समस्या: प्रा धकरण

काठमाडौं । चसो बढेपछि बिजुलीको मागमा वृद्ध भएको छ । बिजुलीको माग बढेर १ हजार ३३८ मेगावाट पुगेको छ । लोडसे डड हटेपछिको यो सर्वाधिक माग हो । काठमाडौं उपत्यकामा बिजुलीको माग बढेर ४०० मेगावाट पुगेको छ ।

हाल वद्युत प्रा धकरणका आयोजनाबाट ५०८, भारतबाट ४९८ र निजी वद्युतगृहबाट ३३२ मेगावाट बिजुली आपूर्ति भएको प्रवक्ता प्रवल अधिकारीले बताए ।

चसो बढेपछि बिजुलीको माग बढेको उनको भनाई छ । माग बढेपछि ट्रान्सफरमरले लोड नधान्दा वद्युत आपूर्तिमा पटकपटक समस्या आइरहेको उनको भनाई छ । जाडोको समयमा वद्युत् प्रयोग पनि बढेको छ ।

माग बढ्दा केही स्थानमा स्वभा वकरूपमा 'लोड' बढेको र 'लोड' व्यवस्थापनमा केही समस्या आउँदा वद्युत् काटिने गरेको निष्कर्षमा प्रा धकरण पुगेको छ । सोही समस्या समाधानका लागि प्रा धकरणले काठमाडौंका प्रमुख सबस्टेशन र वतरण केन्द्रहरूमा प्राधिक जनशक्ति परिचालन गरेको छ ।

प्रा धकरणले वतरण प्रणालीको क्षमता बढाइरहेकाले पनि आपूर्तिमा अवरोध आइरहेको अ अधिकारीले बताए । उनले धेरै स्थानमा अहिले आपूर्तिमा समस्या आएको जानकारी दिए ।

प्रा धकरणले प्रणाली सुधरीकरणको काम गरिरहेकाले एक सातापछि बत्तै जाने समस्या स्वतः समाधान हुने उनको भनाई छ । ग्राहकले बिजुलीबाट खाना पकाउँदा माग बढेको प्रा धकरणको भनाई छ ।

वद्युत नभएर हैन, वतरण प्रणाली नै कमजोर भएर वद्युतलाइन ट्रि पड हुने, ट्रान्सफरमर जल्नेलायत समस्या आइरहेको उनले सुनाए ।

मंसिरको दोस्रो सातादेखि नै वतरण प्रणालीमा समस्या देखिएको छ । वतरण प्रणाली पुराना भएकाले अहिले ठाउँठाउँमा ठुलठुला ट्रान्सफरमर राख्ने काम भइरहेको अधिकारीको भनाई छ ।

इयाप्य बती काटिएको भन्ने गुनासोपछि प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घि सड आफैँ कार्यस्थलमा खटिई समस्या समाधानका ला ग पहल थालेका छन् ।

उनले शनिबार मात्रै काठमाडौँका बानेश्वर, टेकु, बालाजु, भक्तपुर, मुलपानीलगायत सबस्टेशनको स्थलगत निरीक्षण गरी समस्या समाधानका ला ग पहल गरेका छन्।

कार्यकारी निर्देशक घि सडले बढी वद्युत् माग भएको क्षेत्रमा ट्रान्सफर्मर फेर्न, वद्युत् वतरण प्रणालीमा समस्या दे खए त्यसलाई तत्काल समाधान गर्न निर्देशन दिएका छन्।

“ वशेषगरी जाडो बढ्दै जाँदा वद्युत् माग हवातै बढेका कारण पनि केही स्थानमा समस्या आएको छ”, उनलेले भने“हामीले समस्या समाधानका ला ग पहल गरेका छौँ । आज कार्यकारी निर्देशक पनि आफैँ कार्यस्थलमा पुग्नु भई समस्याको निरूपणका ला ग पहल गर्नुभएको छ ।”

पछिल्ला दिनमा बानेश्वर, टेकु, बालाजु र पाटनमा केही समस्या दे खएको प्रा धकरणले जनाएको छ । प्रा धकरणले वद्युत् खपतका ला ग आग्रह गरेलगत्तै वद्युत् माग बढेको छ ।

माग बढेका कारण लोड व्यवस्थापनमा समेत चुनौती थ पएको छ । माग बढ्नुलाई प्रा धकरणले पनि सकारात्मक रुपमा लएको छ ।

चालू आ र्थक वर्षको अन्त्यसम्म प्रा धकरणको प्रणालीमा थप एक हजार मेगावाट वद्युत् थप हुने भएकाले माग बढाउन प्रा धकरणले यसअघि नै आग्रह गरिसकेको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/१३

एकैपटक ८५ अर्बको लगानी स्वीकृत

१३ पुस, काठमाडौं । लगानी बोर्ड नेपालले एकैपटक ८५ अर्बको लगानीलाई स्वीकृत गरेको छ । आइतबार बसेको बोर्ड बैठकले व भन्न तीन जल वद्युत आयोजनाका ला ग ८५ अर्ब बराबरको लगानी स्वीकृत गरेको हो ।

मा थल्लो त्रिशुली-१ आयोजनाका ला ग आउने ६५ अर्ब बराबरको लगानी स्वीकृत भएको बोर्डका प्रवक्ता बलराम रिजालले जानकारी दिए ।

२१६ मेगावाटको मा थल्लो त्रिशुली-१ आयोजनामा स्वीकृत भएको लगानी मध्ये ५० अर्ब अर्थात (४५.३२ करोड डलर) वदेशी लगानी हुनेछ । यो आन्तरिक रुपमा खपत गर्ने गरी बन्न लागेको जल वद्युत आयोजनामा आएको अहिलेसम्मकै सबैभन्दा ठूलो वदेशी लगानी हो ।

कोरियन कम्पनीले निर्माण गर्ने आयोजनामा वश्व बैंकअन्तर्गतको अन्तर्राष्ट्रिय वत्त निगम (आईएफसी)ले १६ करोड १० लाख डलर ऋण लगानी गर्नेछ । कोरियाली निर्यात आयात (एक्जिम) बैंकले १०० म लयन डलर र चीनको नेतृत्वमा स्थापित ए सयन पूर्वाधार लगानी बैंक (एआईआईबी)ले ४० म लयन अमेरिकी डलर लगानी गर्नेछ । ए सयाली वकास बैंक (एडीबी)को पनि ६० म लयन डलरसहित कोरिया, नेदरल्यान्ड तथा फ्रान्सका व भन्न तीन बैंक र युकेको कमनवेल्थ डेभलपमेन्ट कर्पोरेशन (सीडीसी)ले पनि यसमा लगानी गर्दैछन् ।

आयोजनाको कुल लगानी ६४ करोड ७४ लाख डलर अर्थात् ६४ अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी छ । यसमा १९ अर्बको संस्थापक सेयर छ भने बाँकी लगानी ऋणस्वरुप जुटाउने लक्ष्य प्रवर्द्धक नेपाल वाटर एन्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनीको छ ।

लगानी बोर्डको बैठकले मसुर्याङ्दी बेसी जल वद्युत परियोजनाका ला ग आउने ११ अर्ब ७७ करोड ५४ लाख र मा थल्लो त्रिशुली श्री बी परियोजनामा ८ अर्ब २२ करोडको लगानी पनि स्वीकृत भएको छ ।

बैठकले अरुण ३ परियोजनाको छ्यांकुटी-दिदिङ प्रवेशमार्गमा रहेको मुआब्जा ववादबारे अध्ययन गर्न गठित छान वन स मतिलाई प्रा व धकसहित थप जनशक्ति उपलब्ध गराएर दुई महिना भित्रै ववरण पेश गर्न निर्देशन दिने निर्णय गरेको छ ।

बैठकले ६ वटा प्रदेशमा एकीकृत कृ ष परियोजना विकास गर्न सम्बन्धित प्रदेश सरकार र संघीय मन्त्रालयलाई परियोजना हस्तान्तरण गर्ने प्र क्रया अघि बढाउन लगानी बोर्डको कार्यालयलाई निर्देशन दिएको छ । यस्तो परियोजना प्रदेश १ को उर्लाबारी, प्रदेश २ को पर्सागढी, ३ को बनेपा र चतवन, गण्डकी प्रदेशको हेम्जा, कण्ाली प्रदेशको वीरेन्द्रनगर र सुदूरपश्चिम प्रदेशको गोदावरी-अत्तरियामा रहनेछ । साथै परियोजना अघि बढाउन विकासकर्ता छनोट गर्ने लगायतका काममा आवश्यक प्रा व धक सहयोग समन्वय र सहजीकरण गर्न लगानी बोर्डको कार्यालयलाई निर्देशन दिइएको रिजालले बताए ।

बैठकमा प्रधानमन्त्री ओलीले बोर्डको कामले तत्काल परिणाम नदिएपनि दीर्घकालमा प्रभाव पर्ने खालको संकेत दिनुपर्ने बताए । ठूला परियोजना समयमै सक्न सरकार प्रतिवद्ध रहेको भन्दै उनले सबै पक्षको समन्वय आवश्यक रहेको औल्याए ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१३

माई खोलाभरी जल वद्युत आयोजना, साढे ६७ मेगावाट प्रणालीमा याेगदान

इलाम । इलामको माई खोलामा साढे ६७ मेगावाटका जल वद्युत आयोजना निर्माण भएका छन् । माई बे सनमा स्वदेशी लगानीमा निजी क्षेत्रले आधा दर्जन बढी आयोजना निर्माण गरी राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जाेडेकाे हाे । निजी लगानीका साढे २२ मेगावाटका ३ आयोजना निर्माणाधीन छन् । माई बे सनमा सानिमा हाइड्रो समूहको सहायक सानिमा माई हाइड्रो पावर कम्पनीले २२ मेगावाटको माई र ७ मेगावाटको माई क्यासकेड आयोजना निर्माण गरेको छ । यी आयोजना निर्माण भई राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जो डएका छन् । माई र माई क्यासकेड माई बे सनका पुछारका आयोजना हुन् ।

माई खोलाको सबैभन्दा मा थ पञ्चकन्या माई हाइड्रो पावर कम्पनीले १२ मेगावाटको मा थल्लो माई र ६.१ मेगावाटको मा थल्लो माई 'सी' निर्माण गरेको छ । दुवै आयोजना निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा छन् । हिमाल दोलखा हाइड्रो पावर कम्पनीले पनि २ आयोजना निर्माण गरेको छ । साढे ४ मेगावाटको माईखोला र ८ मेगावाटको माई साना क्यासकेड आयोजना निर्माण सम्पन्न भई प्रसारण प्रणालीमा जो डएका छन् । ७.८ मेगावाटको सुपर माई पनि सञ्चालनमा छ । यो आयोजनाले २०७५ का तक ११ गतेदेखि वद्युत उत्पादन गर्न थालेको हो । प्रवर्द्धक सुपर माई हाइड्रो पावर कम्पनीले निर्माण सुरु गरेको १८ महिनामा आयोजना सम्पन्न गरेर वद्युत उत्पादन सुरु गरेको थियो । सुपर माई निर्माण गरेको समूहले नै माई खोलामा ९.६ मेगावाटको सुपर माई 'ए' आयोजना निर्माण गरिरहेको छ । एक वर्षमा आयोजनाको ७० प्रतिशत निर्माण पूरा भएको सगरमाथा जल वद्युत कम्पनीका कार्यकारी निर्देशक मोहनबिक्रम कार्कीले बताए । ३ मेगावाटको सुपर माई क्यासकेड आयोजना पनि निर्माणाधीन छ । दुवै आयोजनाबाट २०७७ बैशाखदेखि वद्युत उत्पादन सुरु हुने कार्कीले जानकारी दिए । यस्तै, माई बे सनमा १० मेगावाटको माईबेनी आयोजना निर्माण भइरहेको छ । साम्लिङ पावर कम्पनीले यो आयोजना निर्माण गरिरहेको हो । यो आयोजना अन्तिम चरणमा पुगेको छ । माई बे सनमा ५ मेगावाटको अर्को आयोजना पनि पहिचान भएको छ । याे आयोजना पहिचान भएसँगै माई बे सनकाे जल वद्युतकाे ज डत क्षमता ९५ मेगावाट पुगेकाे छ ।

श्रोत : राजधानी, २०७६/९/१३

चारजिड स्टेशन निर्माण गर्न चाहनेलाई सहज ऋण दिन राष्ट्र बैंकको निर्देशन

काठमाडौं । नेपाल राष्ट्र बैंकले वद्युतीय सवारी साधनको प्रवर्द्धनका लागि चारजिड स्टेशन स्थापना गर्ने वषयलाई समेत कर्जा उपलब्ध गराउने प्रमुख प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रका रूपमा समावेश गरेको छ । पछिल्लो समयमा वद्युत् उत्पादनको मात्रा बढ्दै गएको र देशभित्र वद्युतीय सवारीको प्रयोगलाई बढावा दिने लक्ष्य सरकारले राखेको सन्दर्भमा केन्द्रीय बैंकले वद्युतीय चारजिड स्टेशन निर्माणलाई समेत बढावा दिन प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा सूचीकृत गरेको हो ।

बैंक तथा वतीय संस्थाले चारजिड स्टेशन निर्माण गर्न चाहनेलाई सहजरूपमा ऋण दिने व्यवस्था गर्नुपर्ने बैंकको निर्देशनमा उल्लेख छ । केन्द्रीय बैंकले हालै जारी गरेको निर्देशनमा भनिएको छ, “जल वद्युत् नवीकरणीय ऊर्जासम्बन्धी क्षेत्र तथा नवीकरणीय ऊर्जाबाट चल्ने सार्वजनिक सवारी साधन एवं चारजिड स्टेशनलाई समेत जनाउनेछ ।”

बैंकको यस व्यवस्थाले चारजिड स्टेशन निर्माण गर्न चाहने व्यवसायीलाई फाइदा पुग्नेछ । सरकारले वद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगलाई बढावा दिने लक्ष्यका साथ काम गरिरहेको छ । आगामी १० वर्ष भित्र देशैभर वद्युतीय सवारी साधनको मात्रालाई बढाएर ३० प्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ । नेपाल वद्युत् प्राधकरणले काठमाडौं उपत्यका र प्रमुख राजमार्गमा ५० वटा चारजिड स्टेशन निर्माणको कामलाई अगाडि बढाएको छ ।

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइ मन्त्रालयले चारजिड स्टेशनको कार्यवध नै बनाई त्यसको व्यावहारिक तथा प्रावधक तयारीका लागि नेपाल वद्युत् प्राधकरणलाई निर्देशनसमेत दिएको छ । प्राधकरणले चारजिड स्टेशन निर्माणका लागि प्रावधक तयारी गरिरहेको छ । यस्तै निजी क्षेत्रलेसमेत चारजिड स्टेशन निर्माणको प्रक्रिया शुरु गरिसकेका छन् । निजी क्षेत्रकोतर्फबाट सुन्दर यातायातले चारजिड स्टेशन नै निर्माण गरिसकेको छ । सुन्दर यातायातले हाल राजधानीको चक्रपथमा वद्युतीय सवारी साधन चलाइरहेको छ ।

राष्ट्र बैंकको पछिल्लो व्यवस्थाले झन सहजता थप्ने व्यवसायीको भनाइ छ । ऋण लन चाहनेलाई केन्द्रीय बैंकको व्यवस्थाले सहजीकरण गरेको टिप्पणी व्यवसायीले गरेका छन् । यस्तै

बैंकले प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा अनिवार्यरूपमा कर्जा प्रवाह गर्न बैंक तथा वतीय संस्थालाई पुनः निर्देशन दिएको छ ।

केन्द्रीय बैंकले राष्ट्रिय आवश्यकता र सरकारको चाहनाअनुसार प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रका रूपमा तो कएका क्षेत्रमा अनिवार्यरूपमा कर्जा प्रवाह गर्न निर्देश गरेको हो । इजाजतप्राप्त 'क', 'ख' र 'ग' वर्गका बैंक तथा वतीय संस्थाले प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा आनो कूल कर्जा तथा सापटको न्यूनतम क्रमशः २५ प्रतिशत, १५ प्रतिशत र १० प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने यसअघिको निर्देशनलाई समेत पुनःस्मरण गराएको छ । तो कएका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह नगरे कारवाहीसमेत हुने केन्द्रीय बैंकको निर्देशनमा उल्लेख छ ।

क वर्गका वा णज्य बैंकले कृ षमा अनिवार्यरूपमा १० प्रतिशत र कृ ष क्षेत्रबाहेकका तो कएका प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेछ । वा णज्य बैंक तथा वतीय संस्था एकआपसमा गा भने वा प्राप्ति गर्ने प्र क्रया जारी रहेकाले प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रका कर्जा पुऱ्याउनुपर्ने अव ध २०७८ असार मसान्तसम्म कायम गरिएको छ । यसअघि त्यस्तो व्यवस्था २०७७ असार मसान्त रहेको थयो ।

बैंकले सो व्यवस्थाअनुसार कर्जा प्रवाह नगरेको खण्डमा न्यूनतमरूपमा पुऱ्याउनुपर्ने रकममा हुन आउने नपुग रकम नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ अनुसार अ धकतम व्याजदरले हुन रकम हर्जना लाग्नेछ । त्यस्तो हर्जना लगाउँदा नपुग रकमको त्रैमा सकरूपमा आउने व्याज रकम निर्धारण गरी सोही बराबरको हर्जना कायम गरिने बैंकको निर्देशनमा उल्लेख छ ।

केन्द्रीय बैंकका अनुसार वा णज्य बैंकले प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा तो कएको २५ प्रतिशत कर्जा नपुगेमा नपुग रकममा हर्जना लगाउनेछ । यस्तै कृ ष क्षेत्रमा १० प्रतिशत कर्जा प्रवाह नभएको र कृ षबाहेकका तो कएका प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह नभएको खण्डमा समेत अपुग रकममा हर्जना लाग्नेछ ।

प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह हुने कर्जा गणना गर्दा छ महिना अघिको कूल बाँकी कर्जा तथा सापटका आधारमा प्रत्येक त्रैमा सक गणना हुने राष्ट्र बैंकको भनाइ छ । बैंकले प्राथ मकता प्राप्त क्षेत्र भनेर कृ ष, जल वद्युत्, ऊर्जा, पर्यटन र निर्यातमूलक उद्योग, साना तथा मझौला उद्योग, औष ध उत्पादन उद्योग, समेन्ट एवं गार्मेन्ट उद्योगलाई समावेश गरेको छ ।

कृषमा पनि अन्न, तरकारी तथा नगदेबाली, चया कफी, सुती, सनपाट, फलफूल तथा पुष्पखेती, पशुपक्षी तथा माहुरीपालन, मलखाद तथा कटनाशक, शीतभण्डार, सँचाइ, वन पशु तथा पक्षी बधशाला, माछापालन, चया कफी, अदुवा र फलफूल प्रशोधन केन्द्र तथा आन्तरिक कृषपजको प्राथमकरूपमा हुने प्रशोधनसमेत पर्नेछ ।

यस्तै बैंकले पर्यटन क्षेत्रमा ट्रेकड, ट्राभल एजेन्सी, पर्वतारोहण, रिसोर्ट, क्याफिटड, टुर अपरेटर, होटल, पर्यटक आवास, ग्रामीण पर्यटन, होमस्टे, पर्यावरणीय पर्यटनलाई जोड दिइएको छ । त्यस्तै सांस्कृतिक, धार्मिक तथा खेलकूद पर्यटनलाई समेत प्राथमकता प्राप्त क्षेत्रका रूपमा सूचीकरण गरिएको छ । बैंकका कार्यकारी निर्देशक देवकुमार ढकालका अनुसार प्राथमकता प्राप्त क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह होओस् भन्ने लक्ष्यका साथ बैंकले पुनःबैंक तथा वत्तीय संस्थालाई निर्देशन दिइएको हो ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/१४

डे डकेटेड लाइनबारे अख्तियारले अनुसन्धान गर्नुपर्ने संसदीय उपस मतिको निश्कर्ष

२५ मं सर, काठमाडौं । संसदको लेखा स मतिके डे डकेटेड तथा ट्रंक लाइनको ववादमा सम्बन्धमा छान वन गर्न गठन गरेको उपस मतिके नेपाल वद्युत प्रा धरकणले चरम लापरवाही गरेको ठहर गरेको छ । उप स मतिके आइतबार स मतिकेलाई बुझाएको प्रतिवेदनमा यस्तो लापरवाहीबारे अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले नै छान वन गर्नुपर्ने उल्लेख छ ।

डा. मनेन्द्र रिजाल संयोजकत्वको उपस मतिके लेखा स मतिकेलाई बुझाएको प्रतिवेदनले डे डकेटेड र ट्रंक लाइनका सम्बन्धमा प्रा धकरणले पर्याप्त अ भलेख र प्रमाणहरु नराखेर चरम लापरवाही गरेको ठहर गरेको हो ।

प्रतिवेदनको निश्कर्षमा भनिएको छ, '०७३ असार १६ मा वद्युत महशुल निर्धारण आयोगले लोडसे डड ६ घण्टा वा सोभन्दा बढी कायम रहेको अवस्थामा २० घण्टा वा सोभन्दा बढी समय छुट्टै ट्रंक लाइनबाट निरन्तर वद्युत आपूर्ति लने ग्राहकले डे डकेटेड ग्राहकको सरह महशुल दर कायम गर्ने निर्णय कार्यान्वयन नगरी, आवश्यक प्रमाण र अ भलेखहरु नराखी राजस्व सम्बन्धी गम्भीर वषयमा चरम लापरबाही गरेको दे खएकाले सो सम्बन्धमा वस्तुत छान वन गरी दोषीलाई कारबाही गर्ने प्र क्रया अघि बढाउन अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई निर्देशन दिने ।'

यसैगरी प्रा धकरणले ट्रंक लाइनका ग्राहकबाट लाइन काटेर महशुल उठाउनपर्नेमा त्यसो नगरेको भन्दै उपस मतिके तत्कालै कारवाही थाल्ने निर्देशन दिन सफारिस गरेको छ ।

'छुट बिल जारी भएपछि ३५ दिन भत्र ग्राहकले उक्त महशुल बुझाउनुपर्ने वा चत नबुझेमा पुनरावलोकन गर्न स कने र मटर रि डड भएको ६० दिन भत्र ग्राहकले वद्युत महशुल नबुझाएमा उक्त ग्राहकको लाइन काटी बक्यौता असूल उपर गर्नुपर्ने व्यवस्था महशुल संकलन वनियमावली २०७३ मा भएको हुँदाहुँदै पनि प्रा धकरण व्यवस्थापनले उक्त प्राबधान कार्यान्वयन नगरेको

दे खएकाले सोको कार्यान्वयन गर्न गराउन प्रा धकरण सञ्चालक स मति तथा व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने, उपस मतिको प्रतिवेदनमा भनिएको छ ।

प्रा धकरण सञ्चालक स मतिले ०७२ साउनदेख लागू हुने गरी वद्युत खपतमा नयाँ महशुल दर कायम गरेको र यसलाई बिद्युत महशुल निर्धारण आयोगले अनुमोदन गरेको भन्दै प्रतिवेदनमा ट्रंक लाइनबाट वद्युत आपूर्ति लइरहेका ग्राहकको हकमा पनि आयोगले डे डकेटेड लाइन सरह नै शुल्क लने निर्णय गरेको उल्लेख छ । सोही बमोजिम हुने गरी बक्यौता रकम असूल गरेर स मतिलाई जानकारी गराउन प्रा धकरणलाई निर्देशन दिनुपर्ने सफारिस गरिएको छ ।

वद्युत प्रा धकरणको डे डकेटेड र ट्रंक लाइनबाट वद्युत लएर समयमै महशुल नतिर्ने उपभोक्ता तथा ग्राहकलाई वद्युत वतरण नियमावली २०६९ र वद्युत महशुल संकलन वनियमावली २०७३ अनुरूप कारबाही गर्न गराउन भनिएको छ ।

उपस मतिले छुट वल जारी भएपछि ३५ दिन भित्र ग्राहकले उक्त महशुल बुझाउनुपर्ने वा चत नबुझेमा पुनरावलोकन गर्न स कने र मटर रि डड भएको ६० दिन भित्र ग्राहकले वद्युत महशुल नबुझाएमा उक्त ग्राहकको लाइन काटी बक्यौता असूल उपर गर्नुपर्नेमा प्रा धकरण व्यवस्थापनले यो व्यवस्था कार्यान्वयन नगरेको जनाएको छ ।

महशुल दरमा परिमार्जन गर्न आवश्यक भएमा वद्युत नियमन आयोग लगायत अन्य सम्बन्धीत निकायसँग समन्वय गरी यथाशीघ्र कार्यान्वयनमा ल्याउन सञ्चालक स मतिलाई निर्देशन दिन पनि उपस मतिले सफारिस गरेको छ ।

यस्तै प्रा धकरणको सञ्चालक स मतिको २०७५ वैशाख ३१ को बैठकको निर्णयले डे डकेटेड फडर लाइन तथा ट्रंक लाइनबाट वद्युत आपूर्ति लने ग्राहकको वद्युत महशुल संकलनको अवस्था अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न सञ्चालक भक्तबहादुर पुनको संयोजकत्वमा गठित उपस मतिले २०७५ भदौ २५ मा बुझाएको प्रतिवेदन ९ महिनासम्म छलफल नगरिएकोमा प्रश्न उठाइएको छ ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७६/९/१४

मा थल्लो त्रिशुली-१ आयोजनाले वदेशबाट ऋण ल्याउने प्र क्रया थाल्यो, राष्ट्र बैंक जाँदै

काठमाडौं । लगानी बोर्डले लगानी स्वीकृति गरेपछि कोरियाली लगानीमा निर्माण हुन लागेको २१६ मेगावाटको मा थल्लो त्रिशुली-१ जल वद्युत आयोजनाले वदेशबाट ऋण लनका ला ग प्र क्रया सुरु गरेको छ । लगानी बोर्डबाट पत्र पाउने बि त्तकै ऋण ल्याउनका ला ग नेपाल राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिने प्रवद्र्धक नेपाल वाटर एन्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनीका महाप्रवन्धक गरिराज अ धकारीले बताए ।

लगानी बोर्डले ६५ अर्ब रुपैयाँ लगानी स्वीकृत गरेपनि कम्पनीले ४५ करोड ३२ लाख अमेरिकी डलर करिव ५० अर्ब रुपैयाँ वदेशी बैंकबाट लगानी ल्याउने छ । बाँकी नेपाल वाटरको स्वपूँजी लगानी हुने छ । वदेशी लगानी तथा प्र व ध हस्तान्तरण ऐनअनुसार नेपाल राष्ट्र बैंकले एकल वन्दु सेवा खोलेको छ ।

लगानी बोर्डले दिएको कागजात सेवा केन्द्रमा बुझाउने र केन्द्रले अध्ययन गरेर यसको ववरण राष्ट्र बैंकमा उपलब्ध गराउने छ । राष्ट्र बैंकले ऋणको ब्याज, वदेशी बैंकले लने शुल्कलगायतको अध्ययन गरेपछि अन्तिम स्वीकृति दिने छ । त्यसपछि लगानी आउन बाटोे खुल्ने उनले बताए । आयोजनाले वदेशी बैंकहरुबाट ७.५ प्रतिशत ब्याजमा ऋण लदै छ ।

आयोजना सन २०२४ को अन्त वा सन २०२५ को वैशाखसम्म सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ । काम सुरु गरेको ५ वर्षमा आयोजनाबाट बिजुली उत्पादन सुरु हुने छ । आयोजना डे लम इन्ड्रिस्ट्रियल कम्पनी ल मटेड र क्रयोड कन्ट्रक्सन इन्ड्रिस्ट्रियल कम्पनी ल मटेडको संयुक्त उपक्रम (जेभी) ले इञ्जिनियरिङ, खरीद र निर्माण (इपीसी) ढाँचामा निर्माण गर्ने छ । दुबै कम्पनी आयोजनाको लगानीकर्ता पनि हुन ।

आयोजनालाई ७० प्रतिशत बैंकको ऋण र ३० प्रतिशत स्वपूँजी (इक्विटी) बाट जुटाइने छ । आयोजना बनाउन ६४ करोड ७३ लाख अमेरिकी डलर अर्थात ६५ अर्ब रुपैयाँ लाग्ने अनुमान गरिएको छ । प्रत्यक्ष वैदे शक लगानीमा निर्माण हुन लागेको आयोजना हालसम्मकै ठूलो आयोजना हो ।

आयोजनामा वश्व बैंक समूहको अन्तराष्ट्रिय वत्त निगम (आइएफसी) ले १६ करोड १३ लाख, ए सयाली वकास बैंक (एडीबी) ले ६ करोड, ए सयाली पूर्वाधार लगानी बैंक (एआईआईबी) ले ३ करोड ९६ लाख, कोरियाली आयात निर्यात (एक्जिजीम) बैंकले १० करोड, कोरिया डेभलपमेन्ट बैंक (केडीबी) ले ३ करोड ८ लाख डलर आयोजनामा ऋण लगानी गर्ने छन ।

यसैगरी, वेलायतको कमनवेल्थ डेभलपमेन्ट कर्पोरेशन (सीडीसी) को २ करोड १९ लाख, नेदरल्याण्ड डेभलपमेन्ट फाइनान्स कम्पनी (एफएमओ) को १ करोड ५४ लाख, फ्रेन्च डेभलपमेन्ट फाइनान्सियल इन्ष्टिच्यूसन (प्रोपारको) १ करोड १० लाख र अन्तराष्ट्रिय वकासका ला ग ओपेक फण्डको (ओएफआइडी) १ करोड ३२ लाख डलर ऋण लगानी रहने छ । द बैंक अफ न्यूयोर्क मेलनले 'अनसोर एकाउण्ट' र नेपाल इभेस्टमेन्ट बैंकले 'अनसोर एकाउण्ट' बैंकका रुपमा काम गर्ने समझदारी भएको छ ।

सरकारले आयोजनालाई १० वर्ष पुरै र ५ वर्ष ५० प्रतिशत संस्थागत कर (कर्पोरेट ट्याक्स) छुट दिने निर्णय गरिसकेको छ । सरकारसंग भएको आयोजना वकास सम्झौता (पीडीए) अनुसार सरकारले संस्थागत कर छुट दिने निर्णय गरेको हो । कम्पनीले वदेशी मुद्रा जो खम (हेजिड) मा ३३ प्रतिशत हिस्सा व्योहर्ने सहमति भएको छ ।

प्रा धकरणले कुल पीपीए रकमको ८० प्रतिशत डलर र २० प्रतिशत नेपाली रुपैयाँमा भुक्तानी गर्ने सहमति भएको छ । नेपाल वाटरले प्रतिफल १७ प्रतिशतसम्म मात्र पाउने छ ।

सेयर हिस्सा ९० प्रतिशत कोरिया र १० प्रतिशत जेड कन्सल्ट नेपालीको छ । नेपाल वाटरमा कोरियाको साउथ इष्ट कम्पनी ल मटेड (कोसेप) को ५२, डे लयमको १६ र केर्याेडको १०, आईएफसीको १२ तथा स्थानीय लगानीकर्ता जेडको १० प्रतिशत स्वा मत्व हुने गरी लगानी संरचना तयार पारिएको छ ।

आन्तरिक खपतका ला ग आयोजना निर्माण हुन लागेको हो । आफै निर्माण, सञ्चालन र हस्तान्तरण (बुट) नीतिअन्तर्गत सरकारले आयोजना कोरियाली कम्पनी नेपाल वाटरलाई दिएको हो ।

आयोजनाबाट वा र्षक १ अर्ब ५३ करोड ३० लाख युनिट बिजुली उत्पादन हुने छ । आयोजना रसुवामा पर्छ । आयोजना रसुवाको हाकु र मैलुडको बीचमा निर्माण हुन लागेको हो । वद्युत प्रा धकरणले निर्माण गरिरहेको त्रिशूली-३ बी हब सबस्टेशनमा जोडी राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा प्रवाह गरिनेछ ।

श्रोत : अञ्जपूर्वापोष्ट, २०७६/९/१४

तीन जल वद्युत् आयोजनाको लगानी स्वीकृत

काठमाडौं: लगानीबोर्डको बैठकले मा थल्लो त्रिशूली-१ जल वद्युत् आयोजनाको ६५ करोड रुपैयाँ लगानी स्वीकृत गरेको छ। प्रधानमन्त्री केपी ओलीको अध्यक्षतामा बसेको बोर्डको ४२औं बैठकले मस्याङ्दी बेसी जल वद्युत् आयोजनाको ११ अर्ब ७७ करोड र मा थल्लो त्रिशूली ३ बी को ८ अर्ब २२ करोड ७४ लाख रुपैयाँ लगानी स्वीकृत गरेको छ।

बैठकले अरुण तेस्रो जल वद्युत् आयोजनाको छ्याङकुटी-दिदीङ प्रवेशमार्गमा रहेको मुआब्जासम्बन्धी अध्ययन गर्न गठित छानबिन समितिमा प्रा. व. धकसमेत थप गरेर पुनर्गठन गरी दुई महिना भित्र प्रतिवेदन माग गर्ने निर्णय गरेको छ। यसका अतिरिक्त कर्णाली प्रदेशको वीरेन्द्रनगर, प्रदेश ३ को बनेपा, चतवन र सुदूरपश्चिम प्रदेशको गोदावरी-अत्तरिया, गण्डकी प्रदेशको हेम्जा, प्रदेश १ को उर्लाबारी, प्रदेश २ को पर्सागढीमा एकीकृत कृषि परियोजना विकास गर्न सम्बन्धित प्रदेश सरकार र संघीय मन्त्रालयलाई परियोजना हस्तान्तरण प्रक्रिया अघि बढाउन लगानी बोर्डको कार्यालयलाई निर्देशन दिएको छ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१४

सान्जेन आयोजनाको ववाद मलेपछि काम सुरु

७८ मेगावाटको सान्जेन जल वद्युत् आयोजनाको काम सुचारु भएको छ । ०६८ सालदेखि मुआब्जा, क्षतिपूर्ति तथा सेयरलगायतका वषयमा ववाद उत्पन्न भएपछि आयोजनाको काम अवरुद्ध भएको थियो । जिल्ला प्रशासन कार्यालय रसुवामा प्रमुख जिल्ला अधिकारी अर्जुन भण्डारीको संयोजनमा स्थानीय सरोकारवाला र आयोजनाका प्रतिनिधिबीच बुधबार बसेको बैठकले ववाद समाधान गर्ने चारबुँदे सहमति जनाएसँगै आयोजनाको काम सुचारु भएको हो ।

आयोजनाका इन्जिनियर राजु श्रेष्ठका अनुसार सहमतिपछि काम सुरु भएको छ । उनले भने, 'अहिले हामीले सडकको काम सुरु गरेका छौं, बर्खामा गाडी चढ्दैन, त्यसैले अहिले अपग्रेड गर्ने काम भइरहेको छ ।' आमाछोदिङ्मो गाउँपालिका-५ तिलोचेमा पावरहाउस रहने आयोजना सालासुङ्गी हाइड्रोपावरले निर्माण गर्न लागेको हो । निर्माणस्थलसम्म पुग्ने पहुँचमार्ग निर्माणमा स्थानीय बासिन्दाको जग्गा प्रयोगबारे आयोजना र स्थानीयवासीबीच ववाद हुँदा काम नै ठप्प भएको थियो ।

छलफलपछि आमाछोदिङ्मो गाउँपालिकाका अध्यक्ष बुचुङ तामाङ र वडा नम्बर ५ का वडाध्यक्ष टासीछेवाङ तामाङको रोहबरमा आयोजनाको तर्फबाट म्यानेजिङ डाइरेक्टर झोठ झ्यान, प्रोजेक्ट म्यानेजर ड बिङ्ली र इन्जिनियर राजु श्रेष्ठ, स्थानीयको तर्फबाट आमाछोदिङ्मो गाउँपालिका-५ का फुर्पुछेवाङ तामाङ, सन्वे तामाङ, रमेश तामाङ र पेम्बाछिरिङ तामाङले तयार पारिएको समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरेका छन् ।

सहमतिअनुसार सडकमा पर्ने जग्गाधनीलाई आयोजनाले चलेको मूल्यमा मुआब्जा दिने, रोजगारीमा स्थानीयलाई पहिलो प्राथमिकता दिने सहमति भएको छ । योसँगै यसअघिका लखत र मौखक सम्झौताहरू खारेज भएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी अर्जुन भण्डारीले बताए ।

ववाद समाधान भएसँगै कामले गति लने इन्जिनियर राजु श्रेष्ठले बताए । उनले भने, 'अहिलेसम्म डकुमेन्टेशनको काम मात्र सम्पन्न भएको छ, फल्टमा त्यस्तो काम भएको छैन । बाटोको काम समाधान भएपछि अब कामले गति लन्छ ।' हिउँद महिनाभरमा बाटोको काम सक्ने लक्ष्य रहेको उनले बताए ।

आयोजनामा नेपाली लगानीकर्ताको ८ प्रतिशत र चिनियाँ लगानीकर्ता चाइना हार्वर इन्जिनियरिङको ९२ प्रतिशत लगानी छ। २०२२ जुनसम्ममा आयोजनाको काम सक्ने लक्ष्य छ। यसको लागत १५ अर्ब २२ करोड ७० लाख रहेको बताइएको छ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१४

तामाकोसी आयोजना मात्रै होइन, प्रसारण लाइनमा पनि ढिलाइ

- ०७२ असारअघि तामाकोसी आयोजना सम्पन्न हुने र त्यसभन्दा अघि नै प्रसारण लाइनको काम सक्ने लक्ष्य थियो, तर साढे ४ वर्षपछि पनि काम सुरुवाती चरणमै
- ४५६ मेगावाटको तामाकोसी आयोजनाको वद्युत् काठमाडौंलगायत मुलुकका प्रमुख सहरमा पु-याउने न्यु खम्ती-बाह्रबिसे-त्पसीफेदी ९० कलो मटर डबल सर्कट प्रसारण लाइन निर्माण अझै एक वर्षभन्दा बढी समय लाग्ने

चार वर्षअघि नै स कनुपर्ने तामाकोसी जल वद्युत् आयोजना अझै नस कएको मात्र होइन, यो आयोजनाबाट उत्पादित बिजुलीलाई मुलुकका प्रमुख सहरमा पु-याउने प्रसारण लाइनको निर्माण पनि अझै एक वर्ष ढिला हुने भएको छ। पछिल्लोपटक प्रसारण लाइनको काम आउँदो अ प्रलमा स कने लक्ष्य लइएको भए पनि समयमा पूरा नहुने दे खएको छ। न्यु खम्ती-बाह्रबिसे र बाह्रबिसे-त्पसीफेदीको ९० कलो मटर लामो प्रसारण निर्माण सम्पन्न गर्न अझै एक वर्षभन्दा बढी समय लाग्ने आयोजना प्रमुख नवराज ओझाले जानकारी दिए। सरकारले ४ सय ५६ मेगावाट क्षमताको तामाकोसीलाई राष्ट्रिय गौरवको आयोजनामा राखेको छ। त्यही आयोजना सम्पन्न हुन अझै डेढ वर्ष लाग्ने दे खएको छ। त्यही आयोजनाबाट उत्पादित वद्युत् वतरणका ला ग बनाइने प्रसारण लाइनको निर्माण पनि ढिलो हुने दे खएको हो। 'न्यु खम्ती-बाह्रबिसे प्रसारण लाइनको पहिलो ठेकेदारले काम नगरेपछि ठेक्का तोडेर नयाँ ठेक्का लगाएर काम भइरहेको छ,' ओझाले भने, 'दोस्रो खण्ड बाह्रबिसे-त्पसीफेदीमा पनि निकै काम बाँकी भएकाले निर्माण सक्न कम्तीमा अझै एक वर्ष लाग्छ।' आयोजनाको काम सुरु भएको दुई वर्ष भइसकेको छ। २०२० को अ प्रलमा यो उच्च क्षमताको प्रसारण लाइन निर्माण पूरा गर्ने लक्ष्य थियो।

तामाकोसी जल वद्युत् आयोजना निर्माण सुरु गर्दा गंगोर-खम्ती २ सय २० केभी ४७ कलो मटर लाइनमार्फत खम्ती सबस्टेसनमा जोड्ने र त्यहाँबाट २ सय २० केभीकै खम्ती-ढल्केबर लाइनमार्फत तराई पु-याउने योजना थियो। तर, उक्त लाइनले मात्रै नधान्ने भएपछि खम्ती (देवीटार) मै अर्को सबस्टेसन बनाउने तयारी प्रा धकरणले गरेको छ। यसका ला ग प्रा धकरणले ०६९ सालमा जग्गा अ धग्रहण गरे पनि झन्डै ५ वर्षपछि मात्रै (०७४ चैतबाट)

न्यु खम्ती सबस्टेसन स्थापना गर्न जग्गा उपलब्ध गरायो । त्यसपछि मात्रै न्यु खम्ती-बाह्रबिसे र बाह्रबिसे-लप्सीफेदी ४००/२२० केभी लाइनको निर्माण सुरु भएको हो ।

तामाकोसीको वद्युत् काठमाडौं ल्याउन आयोजनास्थलदेखि न्यु खम्ती सबस्टेसनसम्म २ सय २० केभी ४७ कलो मटर प्रसारण लाइन निर्माण भइसकेको छ । न्यु खम्तीदेखि बाह्रबिसे ४६ कलो मर र बाह्रबिसेदेखि लप्सीफेदीसम्म ४४ केभी प्रसारण लाइन र २ सय २० केभी सबस्टेसन बन्न बाँकी छ । न्यु खम्तीबाट बाह्रबिसे र बाह्रबिसेदेखि लप्सीफेदीसम्म निर्माणाधीन भइरहेका छन् । तर, २ सय २० केभीका सबस्टेसन निर्माण भएकाले सुरुवाती चरणमा २ सय २० केभीमै सञ्चालनमा ल्याउने गरी काम भइरहेको छ ।

भन्सार छुटको मास्टर लस्ट अड्कयो अर्थमा ओझाका अनुसार बाह्रबिसेदेखि लप्सीफेदीसम्म दोस्रो खण्डमा १ सय २२ टावरमध्ये २४ टावरको मात्रै फाउन्डेसन पूरा भएको छ । ५ वटा फाउन्डेसन निर्माणाधीन छन् । २ वटा टावर निर्माण भइसकेका छन् । बाँकी टावर निर्माणको काम गर्न प्रक्रियागत र स्थानीय अवरोध कायमै रहेको देखिएको छ । यो आयोजनाको काम भारतीय ठेकेदार कम्पनी लार्सन एन्ड टर्बो (एलएन्डटी) ल मटेडले गरिरहेको छ । टावर निर्माण सामग्री आयात गर्न आवश्यक भन्सार महसुल छुटका लागी अर्थ मन्त्रालयले 'मास्टर लस्ट' स्वीकृत गरिदिनुपर्छ । आयोजनाले लस्ट तयार गरी ऊर्जा मन्त्रालयमा पठाएको लामो समयपछि मात्रै बल्लै अर्थ पुगेको छ । 'एक-दुई साता भित्रै अर्थले मास्टर लस्ट स्वीकृत गर्ने जानकारी पाएका छौं,' ओझाले भने, 'स्वीकृतिपछि सामान आउन सुरु हुन्छ ।' त्यसपछि तयार भएका फाउन्डेसनमा टावर निर्माणको काम सुरु हुनेछ ।

स्थानीय 'जनप्रतिनिध' ठेकेदारको अवरोध आयोजनाको मुख्य ठेकेदारबाट 'सब कन्ट्र्याक्ट'मा काम लिन खोज्ने स्थानीय निकायका प्रतिनिधबाट भने आयोजनाको काम अघि बढाउन गाह्रो भइरहेको ओझाले जानकारी दिए । 'हामी स्थानीय प्रतिनिध हौं, मुख्य ठेकेदारले हामीलाई सब कन्ट्र्याक्टमा काम दिनुपर्छ भन्नेहरू धेरै छन्,' उनले सांकेतिक रूपमा भने, 'मुख्य ठेकेदारले दिनै नसक्ने गरी अत्यधिक दरमा काम लिन चाहने प्रवृत्ति र आफूले नपाए अरुलाई काम गर्ने अवरोध गर्ने प्रवृत्तिले समस्या परेको छ ।'

बाह्रबिसे-न्यु खम्ती प्रसारण लाइनको नयाँ ठेक्का सम्झौता ओझाका अनुसार पहिलो खण्डअन्तर्गत न्यु खम्ती-बाह्रबिसे ४ सय केभी ४४ कलो मटर

प्रसारण लाइन निर्माणको काम केइसी इन्टरनेसनल ल मटेडले गरिरहेको छ । यो खण्डमा टावरको डजाइन गर्ने काम भइरहेको छ । केइसीसँग २ वर्ष ३ महिनामा निर्माण सक्ने गरी ०७६ वैशाखमा नयाँ सम्झौता गरिएको हो । यसअनुसार ०७८ साउनमा मात्र यो खण्डको लाइन निर्माण सम्पन्न हुनेछ ।

त्यसअघि चनियाँ कम्पनी ग्वाइसी ट्रान्स मसन एन्ड सबस्टेसन कन्स्ट्रक्सन तथा सेन्जेन क्लाउ इलेक्ट्रोनिक्सले ७४ प्रतिशत समय व्यतीत गरी ८ प्रतिशत मात्रै काम गरेको थियो । त्यसपछि उक्त ठेकेदारसँगको सम्झौता ०७५ मं सरमा तोडी नयाँ सम्झौता गरेको हो ।

यो लाइनमार्फत दोलखा, रामेछाप, सन्धुपाल्चोकमा निर्माणाधीन मा थल्लो तामाकोसी, खम्ती १, खम्ती २, मध्यभोटेकोसी, लोअर भोटेकोसी लगायत ५ सय ३० मेगावाट भन्दा बढीका वद्युत् तत्काल उक्त लाइनमार्फत राष्ट्रिय प्रसारणमा जोड्ने प्रा धकरणको लक्ष्य छ । यही लाइनबाट तामाकोसी क्षेत्रमा निर्माण हुने २ हजार ५ सय मेगावाट वद्युत् प्रसारण गर्ने प्रा धकरणको लक्ष्य छ । तर, आयोजना ढिलो हुँदा निर्माण हुने क्रममा रहेका आयोजनाको वद्युत् काठमाडौं ल्याउन स कने अवस्था छैन ।

गंगोर-तामाकोसी २२० केभी लाइन निर्माण पूरा तामाकोसी जल वद्युत् आयोजनाको 'लट ४' अन्तर्गतको ठेक्का सम्झौतामा परेको दोलखाको गोंगरदे ख रामेछापको देवीटार (न्यु खम्ती) सम्म ४७ कलो मटर लामो २ सय २० केभीको प्रसारण लाइन भने निर्माण पूरा भएको छ । भारतीय कम्पनी केइसी इन्टरनेसनलले निर्माण गरेको यो प्रसारण लाइनमा १ सय २७ वटा टावर छन् ।

जल वद्युत्का ३ परियोजनामा ८५ अर्ब वैदे शक लगानी स्वीकृत लगानी बोर्डले जल वद्युत्मा ८५ अर्ब २८ लाख रुपैयाँबराबरको वैदे शक लगानी स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको छ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको अध्यक्षतामा आइतबार बसेको ४२औं बोर्ड बैठकले यस्तो निर्णय गरेको हो । बोर्ड बैठकले उत्तर कोरियाली प्रवर्द्धक कम्पनीले निर्माण गर्न लागेको २ सय १६ मेगावाटको मा थल्लो त्रिशूली १ मा ६५ अर्ब स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको छ । त्यस्तै, मस्याङ्दीबेंसीमा ११ अर्ब ७७ करोड र ३७ मेगावाटको मा थल्लो त्रिशूली ३ 'बी'मा ८ अर्ब २२ करोड लगानी स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको हो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१४

मा थल्लो सोलुकाे क्षमता वस्तार गरेर १९.८ मेगावाट बनाइने

काठमाडौं । सोलुखुम्बुमा निर्माणाधीन १८ मेगावाटको मा थल्लो सोलु जल वद्युत आयोजनाको क्षमता वस्तार हुने भएकाे छ । आधाभन्दा बढी काम स कएकाे आयाेजनाकाे क्षमता बढाएर १९.८ मेगावाट बनाउन ला गएकाे हाे ।

डजाइनमा सामान्य परिवर्तन हुने भएपछि १.८ मेगावाट क्षमता थ पन लागेकाे प्रवर्द्धक बेनी हाइड्रोपावर कम्पनीका कार्यकारी निर्देशक गणेश कार्कीले बताए । उनका अनुसार आयाेजनाकाे वद्युतगृहकाे स्थान प्रस्ता वत स्थानभन्दा करिब ३ सय मटर तल सारिएकाे छ ।

ss

अब सोलु खोला र जुनबेसी खोलाको दोभानभन्दा तलदे ख सुरु हुने बाँधबाट करिब १२ क्युमेक्सकाे सट्टा १३ क्युमेक्स पानी उपयाेग हुने गरी डजाइन फेरिएकाे पनि कार्कीले बताए । बाँधबाट सर्जट्याङ जोड्ने २.४ कलो मटर मुख्य सुरुङ बढाएर २.३७ कलो मटर बनाइनेछ । ४ सय २५ मटर लामो पेनस्टक पाइप पनि ६ सय ९० मटर रहने गरी डजाइन तयार भएकाे छ ।

बढेकाे क्षमताकाे उत्पादन अनुमतिपत्रका ला ग वद्युत वकास वभागमा आवेदन पेश गरेकाे कम्पनीले जनाएकाे छ । वद्युत खरिद सम्झाैता(प पए) का ला ग पनि नेपाल वद्युत प्रा धकरणमा आवेदन पेश गरिएकाे छ ।

आयाेजनाकाे क्षमता वस्तार हुँदा वद्युत उत्पादन ता लका एक वर्ष पछि सर्ने कार्कीले बताए । यसअघि आयाेजनाबाट आगामी चैतदे ख वद्युत उत्पादन सुरु गर्ने ता लका थयाे । आयाेजनाकाे ६० प्रतिशत निर्माण पूरा भइसकेकाे छ ।

आयोजनाको संरचना परिवर्तन गर्नुपूर्व वातावरण परीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्न कम्पनीले सम्बन्धित सराेकारवालासँग राय/ सुझाव मागेकाे छ । आयोजना प्रभा वत स्थानियले संरचना परिवर्तन गर्दा हुने प्रभावका सम्बन्धमा १५ दिन भन्नाइपुग्ने गरी ल खत राय सुझाव पठाउन कम्पनीले आग्रह गरेकाे छ ।

२०७३ फागुनदेख आयोजना निर्माणको काम सुरु भएकाे थयाे । निर्धारित ता लकाभन्दा १ वर्ष ढिला गरी आयाेजनाले वद्युत उत्पादन सुरु गर्नेछ । उत्पादन हुने वद्युत १३२ केभी सोलु काेरिडाेर प्रसारण लाइनको तिन्ला सबस्टेसनमार्फत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जाे डनेछ ।

सबस्टेसनसम्मको १२ कलो मटर प्रसारण लाइन कम्पनी आफैले निर्माण गर्नेछ । आयोजना सम्पन्न गर्न ३ अर्ब २९ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको थयाे । क्षमता वस्तार हुँदा लागत थ पनेछ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/१५

चतवनमा वद्युत महसुल नबुझाउनेहरूको धमाधम लाइन काटिँदै

१५ पुस, चतवन । नेपाल वद्युत प्रा धकरण भरतपुर वतरण केन्द्रले महसुल नबुझाउनेहरूको लाइन काट्ने कामलाई तीव्रता दिएको छ ।

साउनदेख पुस १० गतेको अवधमा ११ सय ७४ ग्राहकको लाइन काटिएको छ । लाइन काटिएकाहरूको कुल बक्यौता २ करोड ४ लाख १७ हजार ५ सय ७३ छ । तीमध्ये ८ सय १४ वटा लाइन रकम तिरेपछि पुनः जडान गरिएको छ ।

उनीहरूसँग १ करोड ३७ लाख ७३ हजार रकम असुल गरिएको वद्युत प्रा धकरण भरतपुर वतरण केन्द्रका प्रमुख सुरेश महतोले जानकारी दिए ।

प्रा धकरणले ५ ग्राहकलाई कालोसूचीमा राखेको छ । कालोसूचीमा पर्नेमा कुखुरा फार्म र व्यक्तिगत घरका धनीहरू छन् । उनीहरूबाट ७ लाख ८४ लाख १ सय १८ रुपैयाँ उठाउन बाँकी छ । कालोसूचीमा राखेकाहरूको वद्युत मटर नै जफत गरेर ल्याइएको केन्द्रका प्रमुख महतोले बताए । वद्युत जोड्ने तर रकम नतिर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न सचेतनासँगै कारवाही पनि अघि बढाइएको उनको भनाइ छ । यसलाई अझै बढाउँदै लैजाने केन्द्रका प्रमुख महतोले बताए ।

अति वपन्न नागरिकहरूलाई निशुल्क मटर जडान गरिदिने नीति पनि केन्द्रले लएको छ । केन्द्रले चालु आर्थिक वर्षमा वद्युत चुहावटलाई कम गराउने वषयमा समेत ध्यान दिएको प्रमुख महतोले जानकारी दिए । गत वर्ष ९.२३ प्रतिशत रहेको चुहावटलाई यस वर्ष ७.०६ मा झार्ने गरी काम भैरहेको छ । वद्युत प्रा धकरणले केन्द्रलाई ७.०६ प्रतिशतमा चुहावट झार्न लक्ष्य दिएको छ ।

केन्द्रको कात्क महिनासम्मको चुहावट ९.५ प्रतिशत रहेको छ । 'मंसर र पुस महिनामा स्वाट्टै तल घटाउँछौं कात्कसम्म वगतको कुमुलेटिभ भएर बढी देखाएको हो,' केन्द्रका प्रमुख महतोले भने, 'मंसर र पुसमा ७ भन्दा पनि तल झर्छ ।'

वतरण केन्द्रले ग्रा मण वद्युतीकरण अन्तर्गत वद्युत नपुगेको इच्छाकामना गाउँपा लकाका केही वडामा वद्युत लैजाने काम यसै वर्ष भत्र सम्पन्न गर्ने जनाएको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१५

जोगमाई क्यासकेडमा नेपाल बंगलादेश बैंककाे एकल लगानी

काठमाडौं । ५.२ मेगावाटको जोगमाई क्यासकेड जल वद्युत आयोजनामा नेपाल बैंकलादेशले एकल लगानी गर्ने भएको छ । इलामको जोगमाई खोलामा निर्माण सुरु हुन लागेको आयोजनामा बैंक एकलैले ऋण लगानी गर्न लागेको हो । एउटै बैंकको ऋण लगानीमा आयोजना निर्माण हुने प्रवर्द्धक सान्बी इनर्जी कम्पनीका सञ्चालक भानु पोखरेलले बताए । 'क्यासकेड आयोजनामा बैंकको एकल लगानी जुटेको छ,' उनले सोमबार ऊर्जा खबरसँग भने, 'कूल लागतको ७५ प्रतिशत लगानी बैंकले गर्छ ।' २५ प्रतिशत स्वपुँजी जुटाएकाे पनि उनले बताए । बैंक र कम्पनीबीच सोमबार साँझ ऋण लगानी सम्झौतामा हस्ताक्षर हुँदैछ । १ अर्ब ९ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको आयोजनामा बैंकले ७५ करोड ६० लाख रुपैयाँ ऋण दिने गरी सम्झौता हुन लागेको हो । यसअघि साढे ७ मेगावाटको जोगमाई आयोजनाको सफल निर्माण गरेको कम्पनीले क्यासकेड आयोजना निर्माण गर्न लागेको हो । जोगमाईले २०७४ बैशाख १८ गतेदेखि वद्युत उत्पादन गरिरहेको छ । आयोजनाको मुख्य संरचना जोगमाई खोलाको दायाँ कनारमा रहने गरी डिजाइन तयार पारिएको कम्पनीले जनाएको छ । वद्युतगृह माई खोला र जोगमाई खोलाको दोभानभन्दा करिब ४ कलो मटर माथि प्रस्ताव गरिएको छ । वद्युतगृहमा २.६ मेगावाटको २ वटा टर्बाइन रहनेछन् । टर्बाइनमा ३ फेजको २ वटा जेनेरेटर जुमाएर वद्युत उत्पादन गरिनेछ । अबको डेढ वर्षमा सम्पन्न हुने आयोजनाबाट २०७८ साउन ७ गतेदेखि वद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । उत्पादन हुने वद्युत ७ कलो मटर दुरीमा रहेको १३२ केभी गोदक सबस्टेसनमा जोडिनेछ । आयोजनाले वार्षिक २९.८९ गगावाट घण्टा वद्युत उत्पादन गर्नेछ ।

श्रोत : अञ्जलीपोष्ट, २०७६/९/१५

वद्युत्का कारण उद्योग जो खममा

भैरहवा :नेपाल वद्युत् प्रा धकरण भैरहवा वतरण केन्द्रका कारण यहाँका उद्योगको ३० अर्ब लगानी जो खममा परेको छ। माग बिना जानकारी नदिइ नै वद्युत् प्रा धकरणले उद्योगमा जबरजस्ती ट्रंक लाइन जडान गरेर करोडौं भुक्तानी माग गरेपछि लगानी जो खममा परेको उद्योगीले गुनासो गरेका छन्।

उद्योगीले भैरहवामा पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरेर वद्युत् केन्द्रले भैरहवा बुटवल करिडोरमा रहेका १६ वटा उद्योगमा मात्र जबरजस्ती ट्रंक लाइन जडान गरिदिएर अन्य भन्दा ६६ दशमलव ६७ प्रतिशत बढी वद्युत् महसुल माग गरेको गुनासो पोखे। अन्य उद्योगलाई भने वद्युत्ले ट्रंक लाइन जडान गरेको छैन।

कुनै उद्योगलाई ट्रंक लाइन आवश्यक परेको अवस्थामा उसले वद्युत् कार्यालयमा निवेदन दिएर लाइनको माग गर्छ। त्यसपछि लाइन जडान हुन्छ। ट्रंक लाइन जडान पश्चात वद्युत्को गुणस्तर र भोल्टेज एकनासको हुन्छ भने यो लाइनमा लोडसे डड पनि हुँदैन। यसकारण यो लाइनको महसुल अन्य लाइनभन्दा धेरै महँगो हुन्छ।

‘प्रा धकरणले जबरजस्ती ट्रंक लाइन जडान गरेर अहिले करोडौं मूल्यको बिल भुक्तानीका ला ग पत्राचार गरेको छ’, एभरेस्ट रो लड इन्डस्ट्रिज प्रा लका सञ्चालक अरुण गोयनकाले भने, ‘माग नै नगरेको महँगो लाइन जबरजस्ती जडान गरेर भुक्तानीका ला ग दबाब दिइरहनु न्यायो चत भएन।’

आफूले ३३ केभीए भोल्टेजको वगतकै लाइन जडान गर्न पटकपटक व भन्न निकायमा आग्रह गरे पनि कुनै सुनुवाइ नभएको उनले गुनासो पोखे।

यी १६ वटा उद्योग वगतमा ३३ केभीए लाइनबाट सञ्चालन हुँदै आएका थिए। तर, प्रा धकरणले ०७४ चैतदेखि ट्रंक लाइनमार्फत वद्युत् आपूर्ति गरेपछि उद्योगीले वद्युत् कार्यालयमा लाइनको वषयमा जानकारी माग गरेका थिए। त्यसबेला कार्यालय प्रमुख उमेश कुमार झाले ट्रंक लाइनमार्फत वद्युत् आपूर्ति भएपनि वगत झै साधरण महसुल नै लाग्ने भन्दै उद्योगीलाई जवाफ दिएको उद्योगीले पत्रकार सम्मेलनमा बताए। त्यसयता उद्योगीले पुरानै दरमा महसुल बुझाउँदै आएका थिए। तर, मं सर महिनामा एकाएक उच्च दररेटमा हालसम्म प्रयोग गरेको ट्रंक लाइनको करोडौं बक्यौताको

भुक्तानी गर्न भन्दै बिल आएपछि आफूलाई उद्योग बन्द गर्ने अवस्थामा पुगेको एसआर स्टिल प्रा लका सञ्चालक सुरज उप्रेतीले बताए।

उनका अनुसार यी १६ वटा उद्योगमा वद्युत्ले ट्रंक लाइन प्रयोग गरेबापत भुक्तानीका ला ग ३० करोड बढी बक्यौताको बिल पठाएको छ। वगतमा भैरहवा वतरण केन्द्रले यी उद्योगमा पुरानो फडर अमवाबाट लाइन वतरण गर्दै आएको थयो भनेपछि आनो आन्तरिक लोड मलान तथा फेज सकवेन्स ब्यालेन्स गर्न भन्दै आफूलाई झुक्काएर भरव लया केन्द्रबाट ट्रंक लाइन जडान गरिदिएको पञ्चकन्या समूहका महाप्रबन्धक देवेन्द्र साहुले बताए। उनले वद्युत् महसुलका कारण उत्पादन लागत बढेकोले बजारमा प्रतिस्पर्धा गर्न समस्या भएकाले उद्योग बन्द गर्नुको वकल्प नभएको गुनासो गरे। सद्धारथ उद्योग वा णज्य संघ रुपन्देहीका अध्यक्ष कुल प्रसाद न्यौपानेले वद्युत् कार्यालयले वना जानकारी आफै ट्रंक लाइनमार्फत वद्युत् आपूर्ति गरेकोले बढी महसुल मनाहा गर्न र ट्रंक लाइन हटाउन माग गरे।

श्रोत : काठिपुर, २०७६/९/१५

ताप्लेजुङका खोलानदीले धान्न सक्छन् देशकै बिजुली माग, कुन नदीबाट कति मेगावाट ?

- १४३८ मेगावाटका लागू अध्ययन र निर्माण अनुमति

- ४० मेगावाट उत्पादन सुरु

- ७३ मेगावाटको मध्य तमोर निर्माणाधीन

(ताप्लेजुङ) — जिल्लामा बग्ने व भन्न नदी र खोलाको पानी उपयोग गरे मुलुकको बिजुलीको माग धान्ने गरी ऊर्जा उत्पादन हुने पाइएको छ । ऊर्जा मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार यहाँका खोलानदीबाट १ हजार ४ सय ३८ मेगावाट वद्युत् उत्पादनका लागू सरकारले केही कम्पनीलाई अध्ययन र कतिपयलाई निर्माणको अनुमति दिइसकेको छ ।

यीमध्ये ४० मेगावाट उत्पादन भइसकेको छ भने ७३ मेगावाटको मध्यतमोर जल वद्युत् आयोजना निर्माणाधीन छ । तमोर जलाशय पनि निर्माण भए ७६२ मेगावाट थ पन्छ । यसले अहिलेको मुलुककै वद्युत् माग धान्न सक्छ । तमोर जलाशयमा जम्मा हुने पानीको ठूलो हिस्सा ताप्लेजुङबाट बग्ने नदी नै रहेको काबेली 'ए'का पूर्वप्रबन्धक तथा इलेक्ट्रोनिक इन्जिनियर वीरेन्द्र श्रेष्ठले बताए । जलाशयसमेत गर्दा वद्युत्को कुल उत्पादन २२ सय मेगावाट हुन्छ ।

मन्त्रालयबाट कम्पनीहरूले ५ दे ख ४ सय १५ मेगावाटसम्मको उत्पादन प्रस्ताव गरेका छन् । कलोवाटका हिसाबले डेढ मेगावाट वद्युत् जिल्लाका ससाना खोलावाट उत्पादन भई गाउँमा सञ्चालनमा छन् । अढाईदे ख पाँच सय कलोवाट उत्पादनका क्रममा छन् ।

ऊर्जा मन्त्रालयमा दर्ता भएका मध्ये ताप्लेजुङको सबैभन्दा ठूलो ४ सय १५ मेगावाटको अपर तमोर जल वद्युत् आयोजना हो । यसको निर्माणका लागू तमोर सानिमा इनर्जी प्रा लले प्रस्ताव गरेको छ । ०६८ मं सर २९ मा प्रारम्भिक सर्वेक्षणको अनुमति मागेको कम्पनी निर्माण सुरु गर्ने चरणमा छ । फक्ताङलुङ गाउँपालिकाका वडा नम्बर १ दे ख ४ का तापेथोक, सावादिन, खेजेनिम र लं खम यसको प्रभाव क्षेत्रमा पर्छन् । यही कम्पनीले मध्य तमोर जल वद्युत् आयोजना (७३

मेवा) निर्माण गरिरहेको छ । अपर आयोजनाका ला ग पनि कामदारका ला ग बस्ने ठाउँ मत्तुङमा बनाइएको आयोजना प्रमुख म णराज पोखरेलले जानकारी दिए ।

मध्यदे ख अपर तमोरसम्मको सडक स्तरोन्नतिको काम पनि आयोजनाले नै गर्ने सम्झौता भइसकेको फक्ताङलुङ गाउँपा लका अध्यक्ष सरोज एभेडले बताए । अपर तमोरका ला ग जग्गा व्यवस्थापन गर्ने, त्यहाँ रहेको तापेथोक प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकीलगायत सरकारी संरचना सार्नेलगायतको तयारी पनि भइरहेको उनको भनाइ छ ।

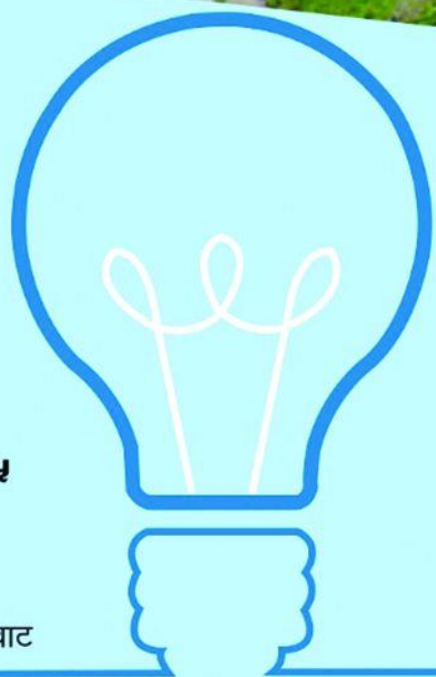
फक्ताङलुङ गाउँपा लका ७ ओलाङचुङगोलाको टिप्ताला भन्ज्याङबाट सुरु भएको तमोर नदीबाट मात्रै ७ सय ८९ मेगावाट वद्युत् उत्पादन गर्न स कने मन्त्रालयको तथ्यांक छ । यो काबेली नदीमा न म सँदै उत्पादन हुने मेगावाट हो । यसका ला ग उत्पादक कम्पनीहरूलाई अध्ययनको जिम्मा दिइएको छ । युनियन हाइड्रोपावर ल मटेड ल लतपुरले ओलाङचुङगोला प्रभा वत क्षेत्र हुने गरी ७२ मेगावाटको प्रस्ताव गरेको छ । उसले अपर तमोर 'ए' जल वद्युत् आयोजनाअन्तर्गत प्रस्ताव गरेको हो । रिभर साइड हाइड्रोइजर्जी प्रा लले तमोरखोला ५ प्रस्ताव गरेको छ ।

४० मेगावाट उत्पादन हुने यसको प्रभा वत क्षेत्र फक्ताङलुङ ६ लेलेप मात्रै हुन्छ भने लेलेपमै संरचना बन्ने गरी अपर तमोर हाइड्रोपावर प्रा लले ३२.५ मेगावाटको प्रस्ताव गरेको छ । ओलाङचुङगोला र लेलेप प्रभा वत क्षेत्र हुने गरी १ सय ५५ मेगावाटको सुपर तमोर जल वद्युत् आयोजनाले पनि प्रस्ताव गरेको छ । क्रस्टल पावर डेभलपमेन्ट प्रा लले यसको अध्ययन अनुमति पाएको छ ।

कुन नदीबाट कति बिजुली ?

मेगावाट

अपर तमोर ४१५, सुपर तमोर १५५, तमोर मेवा १२८
मध्य तमोर ७३, अपर तमोर 'ए' ७२, घुन्सा खोला ७२
सिवुवाखोला ५४, मेवाखोला ५०, मिडिल मेवा ४८
अपर सिम्बुवा ४७, घुन्सा तमोर ४३, तमोर खोला पाँच ४०
अपर तमोर ३३, अपर मेवा ए २८, काबेली 'ए' ३४
अपर काबेली २३, मेवाखोला २३, पालुङ खोला २१
सुपर काबेली २०, सुपर काबेली ए १५, मिडिल लंवाखोला १५
अपर मैवा १५.५, लम्बाखोला १०, तावा खोला १०
अपर काबेली टू १०, अपर सिंवाखोला ८.२
लोवर लम्बाखोला ७, फावाखोला ५, अपर फावाखोला ५ मेगावाट

कान्तिपुर

तमोर नदीसँग संयुक्त आयोजनाका रूपमा घुन्सा तमोर जल वद्युत् आयोजना प्रस्ताव गरिएको छ । ४३ मेगावाटको यो आयोजना ब्लुस्टार होटल कम्प्लेक्स थापाथली काठमाडौंले प्रस्ताव गरेको हो । उसले फक्ताङलुङ ६ लेलेपमै संरचना बनाउने बताएको छ । मक्वाखोला १ र २ को खोक्लिङ र फुङ लङ नगरपालिका १, २, ३, र ७ नम्बर वडामा संरचना बन्ने गरी १ सय २८ मेगावाटको तमोर मेवा जल वद्युत् आयोजना प्रस्ताव गरिएको छ । स्पार्क हाइड्रो इलेक्ट्रिक कम्पनीले निर्माण गर्ने यो आयोजनाले यसै वर्षदेखि निर्माण सुरु गर्ने जानकारी दिएको छ । अन्तिम सर्वेक्षणको काम भइरहेको सञ्चालक स मति अध्यक्ष भानेन्द्र लम्बूले बताए । त्यो स कएपछि निर्माण अनुमति लएर काम सुरु गर्ने उनको भनाइ छ । तमोर नदीमा म सने मेवाखोलामा उत्पादनका लागि अपर मेवाखोला ए २८, म डल मेवा ४९, मेवाखोला ५०, मेवाखोला ए २३ र अपर मेवाखोला १५.५ मेगावाट छन् ।

मक्वाखोला गाउँपालिका ४ साँवा र ५ पापुङमा संरचना बनाउने गरी सूर्य होल्डिङ कम्पनी र मक्वाखोला, मैवाखोला गाउँपालिकाका लवाङ, साँवा, नाल्बु, पापुङ र थु कम्बामा संरचना बनाउने गरी मेवा डेभलपमेन्ट कम्पनीले म डल मेवा निर्माण गर्ने भएका हुन् । यी कम्पनीले यसै महिनाबाट निर्माण सुरु गर्ने बताएका छन् ।

मक्वाखोला र मेरिडदेन गाउँपा लकाका खाम्लुङ, खोक्लिङ, लडतेप, लबाङ र थु कम्बामा संरचना रहने गरी मेवाखोला हाइड्रोपावर प्रोजेक्टले पनि काम सुरु गर्ने तयारी गरेको छ। मक्वाखोलाको पापुङमा युनियन मेवा हाइड्रोले प्रस्ताव गरेको छ। मैवाखोला र मेरिडदेन गाउँपा लकाको फाकुम्वा, साँघु, ढुङगेसाँघु र थडलावु प्रभा वत क्षेत्र हुने गरी जयकुमार लम्बूले प्रस्ताव गरेका छन्।

ताप्लेजुङ र तल्लो केही भाग ताप्लेजुङ र पाँचथरको समाना भएर बग्ने काबेली नदीबाट एक सय २४ मेगावाट उत्पादन हुन्छ। २४ मेगावाटको काबेली बी उत्पादन सुरु भएर राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा जोड्न सकेको छ। सुपर काबेली 'ए' १५, सुपर काबेली २०, काबेली तीन २१, अपर काबेली ९.५, काबेली 'ए' ३४ मेगावाट उत्पादन हुन बाँकी छन्। काबेली 'ए' निर्माणाधीन छ।

सरिजंघा गाउँपा लका-८ याम्फुदिनमा निर्माण हुने सुपर काबेली 'ए' स्नो रिभर प्रा लले बनाउँदै छ। खेवाङ, मामांखे र याम्फुदिनमा संरचना बन्ने गरी युनियन हाइड्रो इनर्जी प्रा लले सुपर काबेली, खेवाङ, मामांखे, पेदाङ, मेहेले र तेल्लोकमा संरचना बन्ने गरी काबेली हाइड्रोपावर कम्पनीले काबेली ३ निर्माण गर्ने जनाएका छन्। सदिकवा र सरिजंघा गाउँपा लकाअन्तर्गत साब्लाखु, सनाम र थुम्बेदिनमा संरचना बन्ने गरी अपर काबेली निर्माण गरिनेछ।

तमोर, काबेली, मैवाबाहेक घुन्साखोलाबाट घुन्सा रे मट हाइड्रोपावरले लेलेपमा ७, सम्बुखोलाबाट रे मट हाइड्रोपावरले नै तापेथोकमा ५४, तापेथोक र याम्फुदिनमा संरचना रहने गरी सम्बुखोलाबाट सम्बुवा हाइड्रोपावरले ४७, पालुङखोला हाइड्रोपावरले पापुङमा २१, एमए इनर्जी भेन्चरले सुरुम खम र खेवाङमा १० मेगावाट निर्माणका लागि ग ऊर्जा मन्त्रालयबाट अनुमति लएका छन्।

साब्लाखुमा लंवाखोलाबाट श्रीराम न्यौपाने र सर्जना खड्काले ६.९, लम्बाखोलाबाट गोपाल मैनालीको म डल लम्बाखोला हाइड्रोपावरले १५ मेगावाट निर्माण गर्ने भएका छन्। यो ताप्लेजुङको आंखोप र पाँचथरको फलैंचा तथा च्याङथापुमा संरचना बनाएर निर्माण हुन्छ। पापुङमा पालुङखोला हाइड्रोपावर प्रा लले २१ मेगावाटको प्रस्ताव गरेको छ। जिल्लामा अहिलेसम्म काबेली बी (२४), रैराङ (१०) र फावाखोलाबाट ५ मेगावाट उत्पादन भएर राष्ट्रिय प्रसारण लाइनमा

जो डएको छ । यहाँ उत्पादित बिजुली वस्तारका ला ग काबेली करिडोर सञ्चालनमा आइसकेको छ भने कोसी करिडोर निर्माण सुरु भइसकेको छ

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१६

१२० मेवाको रसुवा-भोटेकोशी जल वद्युत् आयोजना शलान्यास, २० अर्ब ३९ करोड रुपैयाँ लागत

रसुवा । तीन वर्ष भत्र निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ रसुवा-भोटेकोशी जल वद्युत् आयोजनाको शलान्यास गरिएको छ । एक सय २० मेगावाट क्षमताको उक्त आयोजनाको मङ्गलबार गोसाइँकुण्ड गाउँपालिका-१ रोङ्गामा शलान्यास गरिएको हो । गोसाइँकुण्ड-१ र आमाछोदिङ्मो गाउँपालिका-५ मा निर्माण गर्न ला गएको उक्त आयोजनाको आयोजना निर्देशक दीपक खड्का, गोसाइँकुण्डका अध्यक्ष कैसाड नुर्पू तामाङ तथा चनियाँ निर्माण कम्पनी सचुवान हुवानी इनर्जी इन्भेष्टमेन्ट कम्पनी ल मटेडका अध्यक्ष लउ जियन इनले संयुक्तरूपमा शलान्यास गरेका हुन् । झण्डै रु २० अर्ब ३९ करोड लागत रहेको सो आयोजनामा चनियाँ निर्माण कम्पनीको ९० प्रतिशत तथा नेपाली पक्षको १० प्रतिशत लगानी रहनेछ ।

आयोजनाका निर्देशक खड्काले तो कएकै समयमा निर्माण सम्पन्न गर्नेगरी काम अघि बढेको बताए । आयोजना सम्पन्न गर्न स्थानीयवासीको सहयोग आवश्यक रहेको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो । सरकारले लएको 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली'को लक्ष्य पूरा गर्न आयोजनाबाट मद्दत पुग्ने निर्देशक खड्काको भनाइ थयो । करीब १२ वर्षअघि सो आयोजना निर्माणबारे अध्ययन था लएको थयो । यस अव धमा पटक-पटकको छलफलपछि चनियाँ लगानीकर्ता लगानी गर्न सहमत भएको निर्देशक खड्काले बताए । आयोजना निर्माण गर्न उक्त कम्पनीले छ वर्षअघि स्वीकृति लएको हो । आयोजनाको सुरुङ निर्माण था लएको छ । फडलुङखोला र भोटेकोशीको दोभानदे ख करीब १५० मटरमा थ भोटेकोशीमा ३२ मटर अग्लो बाँध निर्माण गरिनेछ । यस क्रममा चार हजार ८३५ मटर लामो सुरुङ निर्माण गरिनेछ भने च लमेखोला र भोटेकोशीको सङ्गमस्थलमा वद्युतगृह निर्माण गरिने आयोजनाले जनाएको छ । उत्पादन गरिएको वद्युत् १३२ केभी प्रसारण लाइनमार्फत च लमे जल वद्युत् आयोजनाको च लमे 'हब'मा जडान गरिने निर्देशक खड्काले जानकारी दिए । रसुवा-भोटेकोशी आयोजनाको प्रवर्द्धक कम्पनी लाडटाङ भोटेकोशी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा ल रहेको छ । गोसाइँकुण्ड गाउँपालिकाका अध्यक्ष तामाङले जनप्रतिनिध सत समन्यव गरेर काम गर्न आग्रह गरे । स्थानीय जनप्रतिनि ध र स्थानीयवासी वकास निर्माणमा बाधक नबन्ने उनले स्पष्ट पारे । 'यहाँ निर्माण गरिने आयोजनाबाट स्थानीयवासीको जीवनस्तरमा परिवर्तन आउनुपर्छ', उनले भने । सो अवसरमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) गोसाइँकुण्डका अध्यक्ष कर्नेल लामा र नेपाली काँग्रेसका सभापति पेम्बा छिरिङ तामाङले वकास निर्माणमा वदेशी लगानी भन्निनु सुखद भए पनि स्थानीयवासीले आयोजनाबाट बढीभन्दा बढी लाभ पाउनुपर्ने माग राखेका थए । रासस

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/१७

साझाको वद्युतीय बस योजना साढे तीन महिनादेख 'यथास्थितिमा'

१७ पुस, काठमाडौं । सरकारले साझा यातायातलाई वद्युतीय बस खरिद प्रक्रया रोकेर 'यथास्थिति'मा राख्न निर्देशन दिएको साढे ३ महिना बित्यो । पूर्व योजनाअनुसार साझालाई नै बस खरिद प्रक्रया अघि बढाउन दिने क निकास गरिएको रकम फर्ता लएर नयाँ प्रक्रया थाल्ने भन्नेबारे सरकार अझै अनिर्णत छ ।

सरकारले गत असोज १ गते साझा यातायातलाई पत्र लेखेर प्रक्रया स्थगित गर्न निर्देशन दिएको थियो । तर, अहिलेसम्म भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले अर्को निर्णय लएको छैन ।

भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्री वसन्तकुमार नेम्वाङले दुई-तीन चरणमा बस खरिद प्रक्रयामा परेको गाँठो फुकाउनेबारे छलफल गरिसकेका छन् । तर, साझालाई कुनै निर्देशन दिएका छैनन् । साझा यातायातका अध्यक्ष कनकमण्डीले सरकारले कन प्रक्रया रोक्न खोजेको हो भन्ने स्पष्ट नभएको बताउँदै आएका छन् ।

एक वर्ष अगाडि नै सरकारले ३ सयवटा वद्युतीय बस कन्ने निर्णय गरेको थियो । सरकारले वद्युतीय बस कन्ने गत साउनमा एकैपटक ३ अर्ब रुपैयाँ साझा यातायातलाई उपलब्ध गराएको छ । यस्तै, वद्युतीय बस खरिदकै लागि प्रदेश ३ सरकारले ३० करोड, काठमाडौं महानगरपालिकाले १० करोड, ललितपुर महानगर र स्वयम् साझाले समान साढे २ करोड जम्मा गरिसकेका छन् ।

गत असारमा साझा यातायातलाई सरकारको ३ अर्बबाट बिजुली बस खरिद गरी सञ्चालन गर्न दिने जिम्मा दिइएको थियो । त्यसकै आधारमा टेन्डरका लागि साझाले बसको 'स्पेसिफिकेसन'

साझाले खरिद गरिने बस कस्तो हुने भन्ने टुंगो लगाउन प्रा व धकहरूको स मति बनाएको थयो, जसमा भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय, यातायात व्यवस्था वभाग, काठमाडौं महानगरपालिका, वज्रलगायतका प्रतिनिध छन् । स मतिको नेतृत्व साझाका कार्यकारी निर्देशक भूषण तुलाधरले गरेका छन् । सो स मतिले बसको स्पे स फकेसन तयार गर्दै गर्दा सरकारले रोक्न निर्देशन दिएको थयो ।

सरकारले साझालाई सुरुआतमै बसहरू कन्न आधारभूत मापदण्ड दिइसकेको थयो । तर, त्यसले पर्याप्त नहुने ठहर साझाको छ ।

‘यातायात मन्त्रालयले एउटा सामान्य स्पे स फकेसन तयार गरेको थयो, त्यो कुनै ठूलो अध्ययन वा वज्रता लगाएर बनाएको होइन’, स मतिका एक सदस्यले भने, ‘सरकारले दिएको स्पे स फकेसन आफैमा अपुरो थयो । त्यो खेसाको आधारमा यति ठूलो रकम खर्च हुने टेन्डर गर्नु भनेको मुख्रताबाहेक केही थएन ।’

यातायात मन्त्रालयले प्रधानमन्त्री कार्यालयबाट ताकेता भएपछि हतार-हतार खेसा मापदण्ड बनाएर साझालाई दिएको थियो । ती सदस्यका अनुसार, संसारका करिब २२ कम्पनीका इलेक्ट्रिकल बस बनाउने प्रवध र स्पेस फकेसन एवं नेपालका सडकमा गाडी गुडाएका साझा र अन्य गाडीको अनुभवको आधारमा स्पेस फकेसन तयार हुँदै थियो ।

‘बीवाईडीमार्फत आएका लुम्बिनी विकास कोषका गाडीमा ववाद उठेकोले हामी सबैभन्दा राम्रो तर ववादरहित काम होस् भनेर प्रयास गरिरहेका थयौं’, उनले भने, ‘हामी समय सीमा भित्रै काम सक्दै थयौं, तर सरकारको पत्रले रो कयौं ।’

साझाले हाल बनाउँदै गरेको वद्युतीय बसको स्पेस फकेसनमा चलखेल हुन लागेको भन्दै केही वद्युतीय बस आपूर्तिकर्ता कम्पनीले सरकारलाई दबाव दिएका थए । त्यसकै आधारमा सरकारले साझालाई बस खरिदको प्रक्रया रोकन निर्देशन दिएको थयो ।

‘स मति भित्रै हामी सरकारकै कुनै न कुनै अंगका कर्मचारी सहभागी छौं । शंका नै भए जुनसुकै बेला बोलाएर सोध्दा हुन्थ्यो’, ती सदस्य भन्छन्, ‘अझै स्पेस फकेसन फाइनल भएपछि चत्त नबुझे अन्तर्राष्ट्रियस्तरका राम्रा परामर्शदातालाई हेर्न लगाएको भए पनि हुन्थ्यो ।’

साझाको बस कन्ने प्रक्रयाबारे साझा यातायातका अध्यक्ष दीक्षत र कार्यकारी निर्देशक तुलाधरले एक पत्रिकामा आलेख नै लेखेर स्पष्टीकरण दिएका छन् ।

‘निजी व्यवसायीले बस कनेर छिट्टै ल्याउन सक्ने अवस्था रहे पनि साझा यातायातले सार्वजनिक खरिद ऐनद्वारा बोलपत्र आह्वानभन्दा बाहिरको प्रक्रया अवलम्बन गर्न सक्दैन र चाहँदैन’, आलेखमा भनिएको छ, ‘सरकारी नीति र कार्ययोजनाले समेत वद्युतीय बसलाई उच्च प्राथमकता दिएको अवस्थामा यथास्थितिमा कन राख्नुप्यो ?’

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/१७

डेढ महिनामा मस्त्री खोलाकाे ४२ मेगावाट प्रणालीमा थ पढै

काठमाडौं । म्याग्दीमा निर्माणाधीन ४२ मेगावाटको मस्त्री खोला जल वद्युत आयोजनाकाे वद्युत अबकाे डेढ महिनामा राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जाे डने भएकाे छ । ९५ प्रतिशत निर्माण पूरा भएकाे आयोजनाले फागुन पहिलाे सातादे ख वद्युत उत्पादन सुरु गर्न लागेकाे हाे । २.५ कलो मटर लामो मुख्य सुरुडमा लाइनिडको काम भईरहेको आयोजना व्यवस्थापक वजेन्द्रलाल राजभण्डारीले बताए । सुरुडमा भाैग भक समस्या दे खएपछि वद्युत उत्पादन ता लका पछि धके लएकाे उनले बताए । यसअघि आयोजनाबाट गत भदौदे ख वद्युत उत्पादन गर्ने ता लका थयो 'आयोजना निर्माणको अन्तिम चरणमा छ,' उनले ऊर्जा खबरसँग भने, 'बाँकी काम सम्पन्न गरेर माघ १५ दे ख सुरुडमा पानी भर्न सुरु गर्छौं ।' उनले बाँध क्षेत्रका संरचना निर्माणकाे काम पूरा भएको बताए । वद्युतगृहमा इलेक्ट्रोमेकानिकल उपकरण जडानको काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेकाे छ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने वद्युत दाना सबस्टेसनमा लगेर जो डनेछ । दाना सबस्टेसनसम्मको आवश्यक ४ कलो मटर लामो प्रसारण लाइन कम्पनी आफैले निर्माण सम्पन्न गरेकाे छ । आयोजना सम्पन्न हुँदा ६ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । आयोजनामा नबिल बैंकको अगुवाइमा ६ बैंक तथा व त्तय संस्थाले ४ अर्ब २० करोड रुपैयाँ ऋण लगानी गरेका छन् ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१७

कसानको ५० करोड नतिर्ने अन्नपूर्ण सुगर मलका मा लक

अग्रवालले वद्युतका ३५ आयोजना अलपत्र पारे

उखु कसानलाई ५० करोड भुक्तानी नदिएका सर्लाहीस्थित अन्नपूर्ण सुगर मलका सञ्चालक राकेश अग्रवालको कम्पनीले नेपाल वद्युत् प्रा धकरणको वतरण लाइन तथा सबस्टेसन निर्माणको काम पनि अलपत्र पारेको छ। प्रा धकरणको वतरण तथा ग्राहक सेवा निर्देशनालयका अनुसार उनले सञ्चालन गरेको त्रिपुरेश्वर कन्डक्टर उद्योग प्रा ल, आरके इन्टरनेसनल कम्पनी र जयदुर्गे निर्माण सेवा प्रा लले ठेक्का लएका करिब ३५ वटा आयोजनाको निर्माण कार्य अधुरै छ।

‘अग्रवालको कम्पनीले आ र्थक वर्ष ०७२/७३ देखे लइएका प्रसारण तथा वतरण लाइन आयोजनामध्ये ५० प्रतिशत ठेक्का मात्र पूरा गरेका छन्,’ निर्देशनालयका प्रमुख हरराज न्यौपानेले भने, ‘७० साइटमा काम सक्नुपर्नेमा करिब ३५ साइटको काम अधुरै छ।’ स कएका आयोजना पनि समयमा पूरा नभएको उनले बताए।

अग्रवालका कम्पनीले प्रा धकरणका प्रदेश कार्यालय, ड भजन कार्यालय र केन्द्रीय कार्यालयअन्तर्गतका ग्राहक तथा वतरण सेवा निर्देशनालय, आयोजना व्यवस्थापन निर्देशनालय, सामुदायिक तथा ग्रामीण वद्युतीकरण वभागअन्तर्गत ३३/११ केभी, ४००/२३० भोल्टका वतरण लाइन आयोजनाहरू निर्माणको ठेक्का लएको छ। त्यस्तै, ३३/११ के भएका वतरण सबस्टेसनहरूको ठेक्का लएको छ।

यीमध्ये ए सयाली वकास बैंकको सहयोगमा सञ्चालित प्रा धकरणको वतरण प्रणाली सुदृढीकरण तथा वस्तार आयोजनाअन्तर्गत ४ सय कलो मटर ३३/११ केभी वतरण लाइन र २५ वटा सबस्टेसन निर्माण दुईवटा प्याकेज सम्झौताअन्तर्गत अग्रवालको कम्पनीले गरिरहेको छ। पूर्वको तेह्रथुम, झापादेखे पश्चिम कैलालीसम्म देशका व भन्न भागमा ती वतरण लाइन र सबस्टेसनहरू निर्माण गर्नुपर्ने सम्झौता छ। यीमध्ये १३ सबस्टेसन सञ्चालनमा आउन बाँकी रहेको प्रा धकरणको आयोजना व्यवस्थापन निर्देशनालयका प्रमुख मनोज सलवालले बताए। ‘भारतीय ठेकेदार कम्पनी ए टु जेड इन्फ्रास्ट्रक्चरबाट सबकन्ट्र्याक्टमा अग्रवालको कम्पनीले ठेक्का लएको छ,’ उनले भने,

‘काममा ढिलासुस्ती गरेपछि भारतीय ठेकेदारलाई नै हामीले चेतावनी दियोँ, अहिले कामले गति लएको छ ।’

यसबाहेक अग्रवालको कम्पनीले प्रा धकरणलाई वद्युतीय सामग्री आपूर्ति गर्ने ठेक्का समेत लँदै आएको छ । ‘झन्डै २५ वर्षदेखि राकेश अग्रवालले आफ्ना कम्पनीमार्फत प्रा धकरणको निर्माण तथा सामान आपूर्तिको ठेक्का लँदै आएको छ,’ सलवालले भने । आफ्नो कम्पनीबाहेक अन्य कम्पनीका नामबाट समेत प्रा धकरणका ठेक्का अग्रवालले लएकाले आयोजनाको संख्या ७० भन्दा बढी पनि हुन सक्ने प्रा धकरणको अनुमान छ ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/९/१७

सुपर सान्जेनको अवरोध हट्यो

रसुवा - रसुवाको आमाछोदिङ्मो गाउँपालिका-५ मा निर्माण हुन लागेको सुपर सान्जेन जल वद्युत् आयोजना निर्माणको अवरोध हटेको छ। निर्माण प्रक्रिया सुरु भएको करिब डेढ वर्षपछि आयोजना निर्माणको अवरोध हटेको हो। मुआब्जा वतरण, क्षतिपूर्ति सेयर लगायत वषयमा उत्पन्न ववाद समाधानका लागि जल वद्युत् आयोजना, गाउँपालिका, वडा कार्यालय र पी डब्ल्यू चारबुँदे सहमति भएपछि उक्त अवरोध हटेको हो।

आयोजना निर्माणका क्रममा प्रयोग गर्नुपर्ने लामो समयदेखि ववादित सडक जग्गाको वषयमा नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त गरी निर्माण गरिएको सडकले बचेको जग्गा भएमा सो बाहेक अन्य सडकमा पर्ने जग्गाको मुआब्जा, क्षतिपूर्ति नेपाल सरकारको नियमानुसार उपयुक्त मूल्यमा जग्गाधनीलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरिएको छ।

यसका लागि आयोजनाले एक साता भित्र मालपोत, नापी कार्यालयलगायत सरोकारवाला निकायसँगको समन्वयमा सडकको प्रावधक मूल्यांकन, जग्गाधनीको पूर्ण ववरण र आवश्यक जग्गाको ववरणसहित प्रारम्भिक अध्ययन प्रक्रिया सुरु गरिने छ।

आयोजनाको सामाजिक जिम्मेवारीका पक्ष तथा रोजगार लगायत वषयमा आमाछोदिङ्मो गाउँपालिका र वडा नं ५ सँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्ने, आयोजनामा सर्जना हुने रोजगारीमा प्रभाव, अति प्रभाव र जिल्लाबासीलाई सीप, योग्यता र योग्यताअनुसार प्राथमिक दिइने निर्णयमा उल्लेख छ।

स्थानीय जनतालाई नियमानुसार पाउनुपर्ने मुआब्जा तथा क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउन र समयमै आयोजना सम्पन्न गर्नका लागि जनप्रतिनिधि, सम्बन्धित सरकारी निकाय, राजनीतिक दललगायत सम्बन्धित सरोकारवाला निकायले सहयोग गर्ने छन्। सालासुंगी हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड यसको प्रवर्द्धक यो आयोजना ७८ मेगावाट क्षमताको छ।

नेपाल वद्युत् प्राधकरणको सहायक कम्पनी सान्जेन जल वद्युत् कम्पनी लिमिटेडले निर्माण गरिरहेको माथिल्लो सान्जेन जल वद्युत् आयोजनाभन्दा करिब पाँच सय मटरमाथि

वद्युत्गृह निर्माण गर्ने गरी सालासुंगी पावरले चार वर्षअघि निर्माणको अनुमति लएको थयो।

अपर रोङ्गामा इयाम साइड र तिलोचेमा पावर हाउस निर्माण हुने छ। निर्माण सुरु भएको साढे तीन वर्षमा आयोजना निर्माण सम्पन्न गर्नेगरी काम सुरु गरिएको चाइना हार्बर इन्जिनियरिङ कम्पनी ल मटेडका प्रोजेक्ट इन्जिनियर राजु श्रेष्ठले बताए।

यसको निर्माण सनो हाइड्रो ब्युरो-११ कम्पनी ल मटेडले गर्ने छ। यो आयोजनामा नेपाली लगानीकर्ताको आठ प्रतिशत र चिनियाँ लगानीकर्ता चाइना हार्बर इन्जिनियरिङ कम्पनी ल मटेडको ९२ प्रतिशत लगानी रहेको छ। आयोजनाको हेडरेस टनेल चार कलो मटर र अन्य टनेल साढे दुई कलो मटरको रहने छ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/९/१७

रुग्ण आयोजना एक वर्ष भित्रै सम्पन्न

काठमाडौं - सरकारले हालसालै सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नवौं संशोधन गरेपछि नेपाल निर्माण व्यवसायी महासंघले म्याद थप गरिएको एक वर्ष भित्रै वर्षाैंदेखि रुग्ण आयोजना निर्माण सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। सरकारले गतसाता सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नवौं संशोधनमार्फत रुग्ण आयोजनाको म्याद एक वर्ष थप्ने र ठेक्का सम्झौता गर्दा मात्रै बैंक क्रेडिटलाइन आवश्यक पर्ने व्यवस्थागरेको थियो।

महासंघले बुधबार पत्रकार सम्मेलन गरी सरकारले व्यवसायीका माग सम्बोधन गरेकाले यसअघि घोषणा गरेको आन्दोलनका कार्यक्रम फर्ता लँदै म्याद थपेको एक वर्ष भित्रै रुग्ण आयोजनाको निर्माण सम्पन्न गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको हो। महासंघका महासचिव रोशन दाहालले सरकारले खरिद नियमावलीको नवौं संशोधनमार्फत निर्माण व्यवसायीको माग सम्बोधन गरेको बताउँदै महासंघले देशभरका निर्माण व्यवसायीलाई यथाशीघ्र काम सुरु गरेर समयसीमा भित्रै सम्पन्न गर्न सर्कुलर जारी गरिने बताए।

‘सरकारले हामीले राखेका माग नियमावली संशोधनमार्फत सम्बोधन गरेको छ,’ उनले भने, ‘महासंघले म्याद थप गरिएका आयोजना एक वर्ष भित्रै सम्पन्न गर्न सम्पूर्ण व्यवसायीलाई निर्देशन दिएको छ। म्याद थप गरिएको एक वर्ष भित्रै पनि निर्माण सम्पन्न गर्ने व्यवसायीलाई कारवाही गर्न पनि सफारिस गर्नेछौं।’

महासंघका अध्यक्ष र व संघले म्याद थप गर्ने प्रावधानकै कारणले ७० प्रतिशतभन्दा धेरै रुग्ण आयोजना निर्माण सम्पन्न हुने दाबी गरे। ‘एक वर्ष म्याद थप गर्ने सरकारी निर्णयकै कारणले अब लगभग सबैजसो रुग्ण आयोजनाको निर्माण सम्पन्न नहुने आशा राखेका छौं,’ उनले भने, ‘अब बाँकी कार्य सम्पन्न गर्ने समयता लका बनाएर रुग्ण आयोजना सम्पन्न गर्नेछौं।’

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका अनुसार १८ सय ४८ आयोजना वर्षाैंदेखि अलपत्र छन्। महासंघका अनुसार एक वर्ष म्याद थप भएसँगै कम्तीमा ७० प्रतिशत रुग्ण आयोजनाको निर्माण सम्पन्न हुनेछ। महासंघमा आवद्ध सबै व्यवसायी सदस्यलाई यथाशीघ्र काम सुरु गरी समय भित्रै सम्पन्न गर्न सर्कुलर जारी गरिने महासंघले जनाएको छ।

निर्माणव्यवसायीले बाँकी कार्य सम्पन्न गर्न पेस गरेको कार्यता लकाअनुसार काम गर्नुपर्ने र उक्त अवध भित्र काम नगर्नेको हकमा ठेक्कातोडी धरौटीजफत गरी कानुनबमोजिम कारवाही गर्ने कार्यमा महासंघको सहयोग र सहमति रहने समेत अध्यक्ष संहले बताए।

‘म्याद थप भएर पनि काम नगर्ने व्यवसायीलाई कारवाही गर्न सफारिस गर्नेछौं,’ उनले भने, ‘महासंघले म्याद थप भएको समयमा सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले काम गरेको छ, छैन भनेर पनि सरकारसँग समन्वय गरेर अनुगमन गर्नेछ।’ ‘संशोधन नियमावली अनुरूप रुग्ण आयोजना सुचारु भएर रो कएको भुक्तानी दिन थालेपछि विकास खर्चको दर बढ्न गई मुलुकको समग्र आर्थिक अवस्था नै चलायमान हुने र पुँजीगत खर्चमा वृद्ध भई मुलुकले आर्थिक प्रगति हा सल गर्ने निश्चित छ,’ महासंघद्वारा जारी वज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

महासंघ अध्यक्ष संहले नेपाल सरकारले अघि सारेको ‘समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली’को अवधारणालाई मूर्त रूप दिन महासंघ प्रतिबद्ध रहेको भन्दै भवष्यमा पनि समय सापेक्ष रूपमा पूर्वाधार विकासमैत्री ऐन नियम जारी हुने वश्वास व्यक्त गरे। महासंघको गत मंसिर ४ गते राजधानीमा भएको राष्ट्रिय भेलाले २५ बुँदे मागसहित आन्दोलनका कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको थियो।

पछिल्लो संशोधनले म्याद थप र बैंक क्रेडिटलाइनको समस्या समाधान भएपनि अन्य माग भने यथावत रहेको महासंघले जनाएको छ। अध्यक्ष संहले सरकारले अन्य माग सार्वजनिक खरिद ऐन संशोधनको क्रममा सम्बोधन गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको बताए। ‘सार्वजनिक खरिद ऐन संशोधनमा महासंघलाई समेत सहभागी गराउने प्रतिबद्धता सरकारबाट आएको छ। त्यसैले आन्दोलनका कार्यक्रम फर्ता लएका हौं,’ उनले भने।

अध्यक्ष संहले महासंघले अघि सारेको २१ बुँदे मागका कतिपय बुँदा अझै पूरा नभएको बताए। ‘हामीले दबाबमूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइरहनेछौं,’ उनले भने। महासंघले उपभोक्ता समिति र नेपाल पूर्वाधार विकास कम्पनी लमटेडबाट निर्माण हुने व्यवस्था खारेज हुनुपर्ने, बोलपत्रको मूल्यांकन अवध २१ दिनको हुनुपर्ने, ठेक्कालागतमा ओभरहेड बापत पाउने १५ प्रतिशतको सट्टा २५ प्रतिशत हुनुपर्ने लगायत माग अघि सारेको छ। महासंघले कर्मचारीबाहेक अन्य सजनल मजदुरको ज्याला भुक्तानी माव्यक्तिगत स्थायी लेखानम्बर (प्यान) नम्बर लागू हुन नहुने लगायत माग राखेको छ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/९/१७

नेपाल ऊर्जा ज्योती सम्मान' स्वर्गीय आचार्यलाई

काठमाडौं - निजी क्षेत्रका जल वद्युत् प्रवर्द्धकहरूको संस्था स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इप्पान)ले पूर्वजलस्रोत मन्त्री शैलजा आचार्यलाई मरणोपान्त नेपाल ऊर्जा ज्योती सम्मान' प्रदान गर्ने भएको छ। इप्पानले बुधबार वज्रपति जारी गरेर आचार्यले नेपालमा ऊर्जा क्षेत्रको विकासका लागि निजी क्षेत्रको भूमिकाको महत्त्वलाई आत्मसाथ गरी निजी क्षेत्रलाई प्रवेश गराउन नीतिगत रूपमा दूरगामी र परिवर्तनकारी योगदान गरेको भन्दै उनलाई मरणोपान्त सम्मान गर्न लागेको जनाएको छ।

२०५४ मा उपप्रधान मन्त्री एवं जलस्रोत मन्त्री भएका बेला निजी क्षेत्रले उत्पादन गर्ने वद्युत् खरिद दर (प पए) प्रतियुनिट ३.२० पैसा कायम गरी नेपालमा निजी क्षेत्रले जल वद्युत्मा लगानी गर्नका लागि ढोका खोल्ने काम उनले गरेकी थइन्। एक लाख राशीको सो सम्मान इप्पान अध्यक्षसहित नेपाल आर्थिक पत्रकार समाज (सेजन)का अध्यक्ष र ऊर्जा क्षेत्रका वज्र रहेको निर्णायक समितिले छनोट गरेको हो। उक्त पुरस्कार इप्पानको वार्षिक साधारणसभाको अवसरमा प्रदान गरिने इप्पानले जनाएको छ।

नेपालको ऊर्जा क्षेत्रमा व भन्न क समले व शष्ट योगदान पुऱ्याउने लगानीकर्ता, राजनीतिज्ञ, इन्जिनियर, पत्रकार, संघसंस्था आदिलाई प्रदान गर्ने गरी पहिलो पटक इप्पानले सो सम्मान स्थापना गरेको जनाएको छ। सरकारले बहुदलीय प्रजातन्त्र स्थापनापछि २०४९ मा ल्याएको वद्युत् ऐनबाट जल वद्युत् आयोजनामा निजी क्षेत्रले लगाउन पाउने व्यवस्थासँगै इप्पानको सन् २००९ मा इप्पान स्थापना भएको हो।

नेपालमा हालसम्म सरकारी र निजी क्षेत्रबाट ११ सय मेगावाट वद्युत् उत्पादन भएकामा निजी क्षेत्रबाट मात्र ६ सय ३३ मेगावाट उत्पादन गरेको छ। हालसम्म निजी क्षेत्रबाटै ६ हजार मेगावाट बराबरका आयोजना निर्माणाधीन छन्। १५ हजार मेगावाट बराबरको आयोजनाको अध्ययन निजी क्षेत्रबाट अघि बढेको छ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१८

मा थल्लो त्रिशूली-१ लाई ७९ हेक्टर भोगा धकार दिइने

गुठीका नाममा दर्ता रहेको ११० रोपनीसमेत वन क्षेत्रमा गाभेर आयोजनालाई ३५ वर्षसम्म प्रयोग गर्न दिइने

सरकारले २ सय १६ मेगावाटको मा थल्लो त्रिशूली १ जल वद्युत् आयोजनालाई रसुवा जिल्लामा पर्ने ७९.२७ हेक्टर जग्गाको भोगा धकार दिने निर्णय गरेको छ । नेपाल वाटर एन्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनी प्रा लले निर्माण गर्न लागेको उक्त आयोजनालाई सो वन क्षेत्र ३५ वर्षका ला ग भोगचलन गर्न दिने निर्णय बिहीबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले गरेको हो ।

उक्त आयोजनामा १० वटा अन्तर्राष्ट्रिय बैंक तथा वतीय संस्थाले लगानी गर्ने गरी वतीय व्यवस्थापन पूरा भएको छ । त्यस्तै, लगानीबोर्ड बैठकले कोरियाली लगानीकर्ता मुख्य प्रवद्र्धक रहेको उक्त आयोजनामा ६५ अर्ब रुपैयाँ प्रत्यक्ष वैदेशक लगानी स्वीकृतसमेत गरिसकेको छ ।

आयोजना निर्माण अघि बढ्ने भएपछि सरकारले गुठीको नाममा दर्ता गर्ने निर्णयलाई स्वतः खारेज हुने गरी वन क्षेत्रलाई प्रयोग गर्न दिने निर्णय गरेको हो । वन ऐन २०७६ को दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम आयोजनालाई प्रयोग गर्न दिने निर्णय गरेको सरकारका प्रवक्ता सञ्चारमन्त्री गोकुल बाँस्कोटाले बताएका छन् ।

त्यस्तै, बैठकले उत्पादन, प्रसारण, वतरणसम्बन्धी ९ वटा ऊर्जा आयोजनाका ला ग जग्गाप्राप्ति ऐन २०३४ को दफा ३ र ४ अनुसार वन क्षेत्रको तथा सरकारी (ऐलानी-पर्ती) जग्गाको भोगा धकार उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ । जग्गाप्राप्तिका ला ग ऊर्जा मन्त्रालयमा अझै दर्जन आयोजनाको आवेदन प्राप्त भएको ऊर्जा मन्त्रालयका सहप्रवक्ता गोकर्णराज पन्थले बताए ।

वन क्षेत्र र सरकारी जग्गाप्राप्तिका ला ग वद्युत् आयोजनाहरूले सुरुमा वद्युत् विकास वभागमा आवेदन दिने व्यवस्था छ । वभागबाट ऊर्जा मन्त्रालय, ऊर्जाबाट

वन मन्त्रालय, वन मन्त्रालयबाट मन्त्रिपरिषद्मा पुगेर उक्त आवेदनअनुसारको प्रस्तावत जग्गाको भोगाधिकार आयोजनालाई दिने निर्णय हुने गरेको व्यवस्था छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/१८

चनियाँ ठेकेदार कम्पनीले हस्तान्तरण गरेन कुलेखानी-३

१४ मेगावाटको कुलेखानी तेस्रो जल वद्युत् आयोजना सञ्चालनमा आएको साढे २ महिना भइसक्दा पनि चनियाँ ठेकेदार कम्पनीले अझै हस्तान्तरण गरेको छैन। चनियाँ ठेकेदार कम्पनी झेजियाड जिनलुन इलेक्ट्रोमेकानिकल ल मटेडले हस्तान्तरण नगरे पनि आयोजना सञ्चालन भएर प्रा धकरणले ६ करोड रुपैयाँ कमाइसकेको छ। झेजियाडले हाइड्रोमेकानिकल, इलेक्ट्रोमेकानिकल तथा प्रसारण लाइन हस्तान्तरण गर्न बाँकी छ। आयोजनाको पहिलो युनिट (७ मेगावाट) १६ असोजदेखि र दोस्रो युनिट २६ असोजदेखि सञ्चालनमा आइसकेको छ।

तर, आयोजनामा जडत उपकरणको 'दक्षता परीक्षण' (इ फ सयन्सी टेस्ट) बाँकी रहेको आयोजनाले जनाएको छ। 'परीक्षण गरेर ठेकेदारले आयोजना बुझाउनुपर्ने हो,' एक कर्मचारीले भने, 'हामीले पटक-घटक ताकेता गरिसक्यौं, उनीहरू आउँछौं मात्र भन्छन्, तर आएका छैनन्।'

ठेकेदारले प्रा धकरणलाई आयोजना बुझाएपछि मात्र भुक्तानी सम्झौताका सर्तअनुसार फर्युट हुनेछ। हस्तान्तरण गरेपछि पनि एक वर्ष 'डफेक्ट लायब लटी परियड' रहने भएकाले त्यस अवधमा आउने प्रा वधक समस्याको समाधान पनि ठेकेदार कम्पनीले नै खोज्नुपर्ने हुन्छ। आयोजनाका अनुसार सञ्चालनमा आएको साढे २ महिनामा आयोजनाको वद्युत् बिक्रीबाट प्रा धकरणले भने झन्डै ६ करोड रुपैयाँ (६० लाख युनिट वद्युत् उत्पादन) आर्जन गरिसकेको छ।

ठेकेदार कम्पनीले आयोजना हस्तान्तरण नगरे पनि अढाई महिनादेखि सञ्चालन भइरहेको छ। यसबाट प्रा धकरणले ६ करोड रुपैयाँ आम्दानी गरिसक्यो।

साढे ११ वर्षपछि आयोजना सञ्चालनमा आयोजना निर्माण सुरु भएको ११ वर्ष ६ महिनापछि मात्र सञ्चालनमा आएको हो। आयोजनाको निर्माण ०६४ चैतमा सुरु गरिएको थियो। आयोजनाको वद्युत्गृह, सुरुङलगायतका सबल संरचना निर्माण गर्ने चनियाँ ठेकेदार कम्पनी सनो हाइड्रो

कर्पोरेसन र हाइड्रोमेकानिकल तथा इलेक्ट्रोमेकानिकल कामको ठेक्का लएको चनियाँ कम्पनी झेजियाड जिनलुन इलेक्ट्रोमेकानिकल ल मटेडको लापरबाही र कमजोर कार्यसम्पादनले आयोजना निर्माण ढिलो भएको थयो ।

सनोले सुरुमा एकतर्फी रूपमा ठेक्का तोडेको थयो । तर, पछि यी दुवै निर्माण कम्पनी पुनः काममा फर्कएर आयोजनाको निर्माण पूरा गरेका हुन् । सनोले स भल संरचना निर्माण कार्य झन्डै डेढ वर्षअघि सकेको थयो । आयोजनाको ३ टावरसहितको आधा कलो मटर लामो प्रसारण लाइन निर्माणको कामसमेत चनियाँ कम्पनी झेजियाडले गरेको हो । प्रसारण लाइन निर्माणमा समेत झेजियाडले ढिलाइ गरेको थयो । आयोजनामा सुरुमा २ अर्ब ३३ करोड रुपैयाँ लगानी हुने अनुमान गरिएको थयो । तर, निर्माण अवध बढेसँगै लागत पनि ४ अर्ब ६३ करोड रुपैयाँ नाघ्ने दे खन्छ ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/९/१८

१२० मेगावाटको रसुवा भोटेकोसी जल वद्युत् आयोजनाको

शलान्यास

काठमाडौं - १२० मेगावाट क्षमताको रसुवा-भोटेकोसी जल वद्युत् आयोजनाको शलान्यास गरिएको छ। तीन वर्ष भित्रै निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्यसहित उक्त आयोजनाको बिहीबार शलान्यास गरिएको हो। गोसाइँकुण्ड-१ र आमा छोदिङ्मो गाउँपालिका-५ मा निर्माण गर्न लाएको आयोजना निर्देशक दीपक खड्का, गोसाइँकुण्डका अध्यक्ष कैसाङ नुर्पू तामाङ तथा चनियाँ निर्माण कम्पनी सचुवान हुवानी इनर्जी इन्भेस्टमेन्ट कम्पनी ल मटेडका अध्यक्ष लउ जियन इनले संयुक्त रूपमा शलान्यास गरेका हुन्।

२० अर्ब ३९ करोड लागत रहेको सो आयोजनामा चनियाँ निर्माण कम्पनीको ९० प्रतिशत तथा नेपाली पक्षको १० प्रतिशत लगानी रहनेछ। आयोजना निर्देशक खड्काले तो कएकै समयमा निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी काम अघि बढेको बताए। 'सरकारले लएको 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली'को लक्ष्य पूरा गर्न आयोजनाबाट मद्दत पुग्ने आशा राखेका छौं,' उनले भने। करिब १२ वर्षअघि सो आयोजना निर्माणबारे अध्ययन था लएको थयो। यस अव धमा पटक-घटकको छलफलपछि चनियाँ लगानीकर्ता लगानी गर्न सहमत भएको निर्देशक खड्काले बताए।

'देशलाई आ र्थक समृद्धको यात्रामा अघि बढाउनका ला ग मैले ऊर्जाको वकासमा हात हाल्ने योजना बुनेको थएँ। हिजो हाम्रा दिनहरु कहलीलाग्दा थए,' उनले भने, 'दैनिक १८ घण्टासम्म हामीले लोडसे डड भोगेका थयौं। त्यो अवस्था देखेर मैले ऊर्जामा लगानी गर्नुपर्छ भन्ने सोच राखेको थएँ।' निर्देशक खड्काका अनुसार उक्त आयोजनाले २०७० सालमा स्वीकृति पाएको थयो।

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले अघि सारेको 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली'को नारालाई साकार पार्नका ला ग सबैले आ-आफ्नो ठाउँबाट भूमका निर्वाह गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ। नेपालको समृद्धको ला ग ऊर्जा, कृ ष, पर्यटन क्षेत्र भरपर्दो आधार भएको पनि उनको भनाइ छ। उनले वकास र समृद्धका ला ग राजनीति गर्न नहुने तर्क गरे। नेपाल वद्युत्मा आत्मनिर्भर बन्ने बाटोमा अघि बढेको बताउँदै यहाँ उत्पादित जल वद्युत् भारत, बंगलादेश र चीनलगायत

छिमेकी मुलुकमा निर्यात गर्न सक्ने पनि बताए। 'अहिले बंगलादेशबाट वद्युत्को माग बढेको छ। हामी यहाँ उत्पादित वद्युत् बेच्न सक्छौं,' उनले भने, 'नेपाल अब बिस्तारै सम्पन्न हुने बाटोतर्फ अघि बढेको छ।' खड्काको कम्पनी लाइटाइ भोटेकोशी हाइड्रोपावर प्रा ल उक्त आयोजनाको प्रवर्द्धक कम्पनी हो।

उनले उक्त परियोजना तो कएकै समयाव ध भत्र सम्पन्न गरिसक्ने पनि वश्वास दिलाए। आयोजना निर्माण गर्न उक्त कम्पनीले ६ वर्षअघि स्वीकृति लएको हो। आयोजनाको सुरुङ्ग निर्माण था लएको छ। फडलुङखोला र भोटेकोशीको दोभानदे ख करिब एक सय ५० मटरमा थ भोटेकोशीमा ३२ मटर अग्लो बाँध निर्माण गरिनेछ। यस क्रममा चार हजार आठ सय ३५ मटर लामो सुरुङ्ग निर्माण गरिने छ भने च लमेखोला र भोटेकोशीको संगमस्थलमा वद्युत्गृह निर्माण गरिने आयोजनाले जनाएको छ। उत्पादन गरिएको वद्युत् १३२ केभी प्रसारण लाइनमार्फत च लमे जल वद्युत् आयोजनाको च लमे 'हब'मा जडान गरिने निर्देशक खड्काले जानकारी दिए। रसुवा-भोटेकोशी आयोजनाको प्रवर्द्धक कम्पनी लाइटाइ भोटेकोशी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा ल रहेको छ।

गोसाइँकुण्ड गाउँपालिकाका अध्यक्ष तामाङले जनप्रतिनिध सत समन्यव गरेर काम गर्न आग्रह गरे। स्थानीय जनप्रतिनि ध र स्थानीयवासी वकास निर्माणमा बाधक नबन्ने उनले स्पष्ट पारे। 'यहाँ निर्माण गरिने आयोजनाबाट स्थानीयवासीको जीवनस्तरमा परिवर्तन आउनुपर्छ,' उनले भने। सो अवसरमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) जिल्ला अध्यक्ष कर्नेल लामा र नेपाली काँग्रेसका जिल्ला सभापति पेम्बा छिरिङ तामाङले वकास निर्माणमा वदेशी लगानी भत्रिनु सुखद भए पनि स्थानीयवासीले आयोजनाबाट बढीभन्दा बढी लाभ पाउनुपर्ने माग राखेका थए।

श्रोत : कारोबार, २०७६/९/१८

‘ग्रड संक्रोनाइज’को ठेक्का रद्द हुँदै

नेपाल र भारतबीचमा ग्रड संक्रोनाइजका लागि नेपालका आठ सवस्टेसनमा विशेष सुरक्षा प्रणाली (एसपीएस) जडानका लागि ठेकेदार कम्पनी छनोटको प्रक्रिया जारी रहे पनि अन्तिम चरणमा रद्द हुने भएको छ । सरकारले सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ मा नवौं संशोधन गरेपछि टेण्डर आह्वान गरेर तीन कम्पनी छनोट गरिसकेपछि यो रद्द हुने अवस्थामा पुगेको हो । नेपाल प्राधकरण स्रोतका अनुसार पहिला आवेदन दिने कम्पनीहरूले ‘लाइन अफ क्रेडिट’ हालनुपर्ने भएपनि जसले टेण्डर पाउने हो, उसले मात्र हाले पुग्ने लगायतका नयाँ व्यवस्थासँगै अन्तिम समयमा आएर ठेक्का रद्द हुन लागेको हो । “ठेकेदार छनोट भएपनि नियमावली संशोधनले कन्ट्र्याक्ट अवाई गर्न नमिल्ने भएकोले पहिलाको रद्द गरी फेरि टेण्डर आह्वान गर्नुपर्ने अवस्था आएको हो,” प्राधकरण स्रोतले भन्यो, “तुरुन्ता-तुरुन्तै सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले खरिद नियमावली संशोधन गरेकोले काम फेरि लम्बिने भएको हो ।” ५ महिना अघि अर्थात् गत १६ साउनमा सरकारले खरिद नियमावलीको आठौं संशोधन गरेको थियो भने १४ गते फेरि नवौं संशोधन गरेको छ ।

वद्युत् प्राधकरणका प्रवक्ता प्रवल अधिकारी भने टेण्डर आह्वान गरेर ठेकेदार कम्पनी छनोटका लागि मूल्यांकनको काम भईरहेको बताउँछन् । वद्युत् प्राधकरण भारप्रेषण केन्द्रका प्रमुख सुरेस भट्टराई पनि मूल्यांकन समितिले यसबारे मूल्यांकन गरिरहेको दाबी गर्छन् तर नियमावली संशोधनको नवौं संशोधनसँगै ठेक्का रद्द गर्नुपर्ने भएपछि भारप्रेषण केन्द्रले नै रद्द गरेर नयाँ ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाउन फाइल अघि बढाएको प्राधकरण स्रोतले जनाएको छ । सो फाइल प्राधकरणको प्रशासन निर्देशालयका उपकार्यकारी निर्देशकको कक्षमा

पुगेको छ ।

“कसको के स्वार्थका लागो, नियमावली पनि कति चाँडो चाँडो संशोधन हुन लाग्यो, यसले आयोजनामै ठूलो असर पर्ने देख्यो,” प्राधकरण स्रोतले भन्यो, “सरकारले पनि पाँचै महिना संशोधन गर्नुपर्ने के कारण प-यो, यसले त झन आयोजनामै असर पर्ने पो देख्यो ।”

वद्युत् प्राधकरण र भारतको केन्द्रीय व्युत् प्राधकरण (सीईए) सहमत भई एसपीएस कार्यान्वयन प्रतिवेदन स्वीकृत गरेसँगै ग्रीड संक्रोनाइजका लागो व भन्न सवस्टेशनमा सुरक्षा प्रणाली जडान गर्न लागेको छ ।

यसलाई कार्यान्वयन गर्न भारतको पावर ग्रीड कम्पनी र पावर सष्टम अपरेसन कर्पोरेसनका वज्रहरूको टोलीले नेपालमा गत सेक्टेम्बरमा नेपालका मुख्य मुख्य सवस्टेशनहरूमा तथा भारत प्रेषण केन्द्रमा भ्रमण गरी प्राधक प्रतिवेदन तयार गरेको थियो भने यसमा नेपालका प्रति क्रयाहरू समेत समावेश गरेर अन्तिम रूप दिइएको थियो ।

ग्रीड संक्रोनाइजका लागो पूर्वसर्तको रूपमा लइने सुरक्षा जडानका लागो ढल्केवर, चपुर, हेटौडा, भरतपुर, बुटवल, लमही, भक्तपुर, कामना लगायतका सवस्टेशन छनोट गरी एसपीएससहित कम्प्युनिष्टकेसन सष्टम जडान गर्ने योजना प्राधकरणको छ । ऊर्जा व्यापार सम्झौता (पीटीए)बाट गठित सचवस्तरीय संयुक्त कार्यकारिणी समिति (जेएससी) को बैठकले दुई देशबीचको अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको ग्रीड संक्रोनाइज गर्न सहमति भएर बल्ल अघि बढेको फेरि रोकेको छ । प्रतिवेदनअनुसार नेपालको भारप्रेषण केन्द्र र भारतको राष्ट्रिय भारप्रेषण केन्द्रबीचमा सधै हटलाइन डाटा र भ्याइस कम्प्युनिकेसनका साथै दुई ग्रीड संक्रोनाइज (एउटै) का लागो सच्युचाटारमा भीडीयो कन्फरेसन्स सुवधा जडान गर्न लागेको छ । एसपीएससहित यी उपकरणहरू जडान भएपछि मात्र ग्रीड संक्रोनाइज हुनेछ ।

यसमा एसपीएस जडानले वद्युतीय सुरक्षा मजवुत हुने प्रा धकरणको भनाई छ ।

सुरुमा भारतीय पक्षले यसको कुल लगानी टुंगो लगाएर दुवै देशले संयुक्त रूपमा अघि बढाउने भनेपनि नेपाल पक्षले आफै बनाउनुपर्ने भएकोले प्रा धकरणले छिटो प्र क्रया अघि बढाएको थयो । अन्तिम अवस्थामा रद्द हुने भएपछि फेरि खरिद नियमावली अनुसारनै सार्वजनिक रूपमा आह्वान गर्नुपर्ने अवस्था सर्जना भएको छ ।

श्रोत : काठिपुर, २०१६/९/१८

तनहुँमा तेस्रो पटक ठेक्का गरिँदै, इटा लयन बैंकको अन्तरिम आदेश कायमै

सन् २०२५ जुन भन्ने आयोजना निर्माण गर्न लक्ष्य रहे पनि अब २०२५ को डिसेम्बरसम्म धेरै लन गर्न

काठमाडौँ — दोस्रो पटक गरिएको ठेक्का प्रक्रियामा सहभागी कम्पनीहरू प्रावधान रूपमा अयोग्य भएको भन्दै तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाले पहिलो प्याकेजअन्तर्गतको संरचना निर्माणका लागि तेस्रो पटक टेन्डर गर्ने भएको छ।

१४० मेगावाटको आयोजनाको हेडवर्क्स संरचनाका लागि पहिलो पटक गरिएको ठेक्का पाएको इटा लयन कम्पनी सीएमसीले भनेको समयमा काम नथालेपछि ठेक्का सम्झौता रद्द हुँदा वैशाखमा दोस्रो पटक ठेक्का आह्वान गरिएको थियो।

दोस्रो पटक गरिएको ठेक्कामा सहभागीहरूको सूची तनहुँ जल वद्युत् आयोजना कार्यालयले दातृ निकाय एसियाली विकास बैंक (एडीबी) मा पठाएको थियो। आयोजनाको बाँधसहितको संरचना (हेडवर्क्स) निर्माणका लागि चार कम्पनीले बोलपत्र पेस गरेका थिए। चीनको चाइना गेजुवा ग्रुप अफ कम्पनी लिमिटेड, सनो हाइड्रो कर्पोरेसन लिमिटेड, चाइना नेसनल इलेक्ट्रिक इन्जिनियरिङ कर्पोरेसन लिमिटेड, सोड डा कर्पोरेसन लिमिटेड भन्ने नाम र कालका कन्स्ट्रक्सन नेपाल जेभीले बोलपत्र पेस गरेका थिए। एडीबीको खरिद निर्देशका अनुसार एकै चरणमा प्रावधान एवं आर्थिक प्रस्ताव पेस गर्ने गरी बोलपत्र मागिएको थियो।

यी कम्पनीहरूको सूची एडीबीमा पठाइएको र कुनै पनि कम्पनी प्रावधान रूपमा आयोजना निर्माणका लागि सक्षम नदेखिएपछि पुनः ठेक्का आह्वान गर्ने निर्णय भएको आयोजना प्रमुख प्रदीपकुमार थकेले जानकारी दिए। तीन साता भन्ने आयोजनाले पुनः ठेक्का सूचना प्रकाशित गर्ने उनले बताए। यसअघि कम्पनीले कात्तिक दोस्रो साता भन्ने ठेक्का सम्झौता गरी पुसबाट आयोजनास्थलमा निर्माण व्यवसायी कम्पनी परिचालन गर्ने लक्ष्य राखेको थियो। तेस्रो पटक ठेक्का सूचना निकाल्नुपर्ने भएपछि आयोजना निर्माणमा ढिलाइ हुने भएको छ।

यसअघि आयोजना सन् २०२५ जुन भन्ने गर्न लक्ष्य रहेको भए पनि अब २०२५ को डिसेम्बरसम्म धेरै लन गर्न आयोजना प्रमुख थकेको भनाइ छ। 'कति समय धेरै लन्छ भन्ने तय हुन बाँकी छ,' उनले भने, 'नयाँ ठेक्का गर्ने बेला यी सबै पक्ष अध्ययन गर्छौं।' सुरुमा यो

आयोजना सन् २०२३ मा सक्ने लक्ष्य थयो । तर एकपछि अर्को ठेक्का असफल भएपछि आयोजनाको निर्माण पछि धके लएको हो ।

आयोजनाले पहिलो पटक गरेको टेन्डरमा इटा लयन कम्पनी सीएमसीले ठेक्का पाएको थयो । आयोजना र उक्त कम्पनीबीच ०७५ असोज १५ मा ठेक्का सम्झौता भएको थयो । ठेक्का सम्झौताको सर्तअनुसार सीएमसी ठेक्का भएको २८ दिन भित्र आयोजनास्थलमा खटिनुपर्ने थयो । तर इटाली अदालतमा कम्पनी टाट पल्टिने प्र क्रया सुरु गरेको उक्त कम्पनीले सर्तअनुसार काम नगरेपछि आयोजनाले गत वर्ष फागुन २३ मा एकतर्फी रूपमा ठेक्का सम्झौता रद्द गरेको हो ।

सीएमसीसँग भएको ठेक्का सम्झौता रद्द गरिएपछि आयोजनाले वैशाखमा १२ गते पुनः अन्तर्राष्ट्रिय टेन्डर आह्वान गरेको थयो । सुरुमा बोलपत्र पेस गर्ने अन्तिम दिन २६ जेठ तो कएकामा बोलपत्र पेस गर्न इच्छुक कम्पनीले समय थप गर्न माग गरेपछि २८ दिन थ पएको थयो ।

ठेक्का तोडेलगतै सीएमसीसले नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंकमा राखेको बैंक ग्यारेन्टीबापतको करिब २ अर्ब रकम आयोजनाले लइसकेको छ । इन्भेस्टमेन्ट बैंकले इटालीको इन्टेसा सान पाओलो बैंकको ग्यारेन्टीमा सीएमसीका ला ग बैंक ग्यारेन्टी जारी गरेको थयो । आयोजनाले आफूसँग छलपूर्ण तरिकाले ठेक्का तोडेको भन्दै सीएमसीले बैंक ग्यारेन्टी रोक्का गर्न इटालीको अदालतमा मुद्दा दायर गरेको छ । सोही मुद्दाका कारण इन्भेस्टमेन्ट बैंकले इटा लयन बैंकबाट पाउनुपर्ने रकम प्राप्त गर्न सकेको छैन । इटा लयन कम्पनी मेलम्ची निर्माणको अन्तिम अवस्थामा काम छाडेर गत वर्ष भागेको थयो ।

पहिलो चरणको संरचनाअन्तर्गत आयोजनाको १४० मटर अग्लो कं क्रट बाँध, नदी फर्काउने दुई वटा सुरुङ, अस्थायी बाँधलगायत संरचना निर्माण गर्नुपर्नेछ । पहिलो प्याकेजको संरचना निर्माणका ला ग दातृ निकाय एडीबी र युरोपेली लगानी बैंक (ईआईबी) को सहु लतपूर्ण ऋण परिचालन हुने आयोजनाले जनाएको छ ।

आयोजनाको सुरुङ, वद्युत्गृह निर्माण र हाइड्रो मेकानिकल तथा इलेक्ट्रो मेकानिकल उपकरण आपूर्ति, जडान तथा सञ्चालनलगायत दोस्रो प्याकेजका काम गर्न चनियाँ कम्पनी सनो हाइड्रो कर्पोरेसन ल मटेडले आयोजनस्थलमा काम गरिरहेको छ । सनो हाइड्रोले अहिले आयोजनास्थलमा कार्यालय भवन, श्र मक आवास गृहलगायत संरचना निर्माण, आयोजनाको प्रवेशमार्ग र अन्य संरचनाको सर्वेक्षण, डजाइन र निर्माण गरिरहेको छ ।

आयोजनाको तेस्रो प्याकेजअन्तर्गत दमौलीबाट चतवनको भरतपुरसम्म २२० केभीको डबल स कर्ट प्रसारण लाइन निर्माणका लागि भारतीय कम्पनी केईसी इन्टरनेसनलसँग ठेक्का सम्झौता भइसकेको छ । कम्पनी आयोजनास्थलमा परिचालन भई प्रसारण लाइनको सर्भे गरिरहेको छ ।

आयोजनाको लागत ५० करोड ५० लाख अमेरिकी डलर अनुमान गरिएको छ । यसमध्ये एडीबीले १५ करोड, जापान अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोग (जाइका) ले १८ करोड ४० लाख, ईआईबीले ८ करोड ५० लाख र नेपाल वद्युत् प्रा धकरणले ८ करोड ७० लाख अमेरिकी डलर बेर्हाने गरी वतीय व्यवस्थापन गरिएको छ ।

इटा लयन बैंकको अन्तरिम आदेश कायमै

तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाको बैंक ग्यारेन्टीका वषयमा इटा लयन बैंकले सीएमसीको पक्षमा अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दिएको छ । दुई साताअघि इटालीको बैंक ट्रिब्युनल डी बोलोगनाले अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दिने फैसला गरेको बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्योति पाण्डेले बताए ।

‘बैंकको आदेश वरुद्ध हामीले अपल गरेका छौं,’ उनले भने, ‘४५ दिन भित्र बैंकले आफ्नो निर्णय सुनाउँछ ।’ उक्त बैंकले आफूहरूको पक्षमा फैसला नगरे पनि त्योभन्दा माथिल्लो बैंकमा जाने विकल्प रहने पाण्डेको भनाइ छ । तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाको हेडवर्क्स संरचना निर्माणका लागि ठेक्का पाएको सीएमसीले आयोजनालाई इन्भेस्टमेन्ट बैंकको बैंक ग्यारेन्टी बुझाएको थियो । इटालीको इन्टेसा सानपाओलो बैंकको आदेशमा इन्भेस्टमेन्ट बैंकले बैंक ग्यारेन्टी दिएको थियो ।

१ सय ४० मेगावाट क्षमताको तनहुँ जल वद्युत् आयोजनाको हेडवर्क्स (नदी फर्काउने र बाँधसहितका संरचना) निर्माण गर्न सीएमसीले २० अर्ब ६४ करोड ५२ लाख रुपैयाँको ठेक्का पाएको थियो । गत वर्ष १५ असोजमा गरिएको ठेक्का सम्झौताअनुसार काम सुरु नगरेको भन्दै आयोजनाले फागुन २३ मा सीएमसीसँग सम्झौता तोडेको थियो । ठेक्काका लागि सीएमसीले नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंकबाट ८५ करोड १४ लाख १६ हजार रुपैयाँ र ८७ लाख ४९ हजार युरोको कार्य सम्पादन जमानत जारी गराएको थियो । सीएमसीसँग ठेक्का तोडेलगतै इन्भेस्टमेन्ट बैंकबाट तनहुँ हाइड्रोपावरले बैंक ग्यारेन्टी रकम लइसकेको छ । ठेक्का सम्झौताको १० प्रतिशत रकम ठेकेदारले बैंक ग्यारेन्टीबापत राख्नपर्छ । बैंक ग्यारेन्टीबापतको रकम आयोजनालाई दिएर इन्भेस्टमेन्टले इटालीको बैंकसँग रकम मागेको थियो ।

सीएमसीले दायर गरेको मुद्दाको सुनुवाइ गर्दै इटालीको बैंक ट्रिब्युनल डी बोलोग्नालेले यसअघि इटालीको बैंक इन्टेसा सानपाओलोलाई बैंक ग्यारेन्टी भुक्तानी रोक्का गर्न आदेश दिँदै तनहुँ हाइड्रो पावरले अवैध तरिकाले बैंक ग्यारेन्टी लएको हो क होइन भन्ने वषयमा पनि छानबिन गर्न भनेको थयो । दुई साताअघि मुद्दाको पुनः सुनुवाइ गर्दै इटालीको बैंकले अघिल्लो आदेशलाई नै निरन्तरता दिएको हो । एकल न्यायाधीशको इजलासले सो आदेश दिएको थयो । इन्भेस्टमेन्ट बैंकले गरेको अ पलमा भने अब तीन जना न्यायाधीशको इजलासले सुनुवाइ गर्नेछ ।

श्रोत : अभियान, २०७६/९/१८

वद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोबारको सीमा बढाइयो

एटीएमबाट दैनिक रु. १ लाख झक्न पाइने, मोबाइल वालेटमार्फत मा सक ५ लाखसम्म भुक्तानी काठमाडौं । नेपाल राष्ट्र बैंकले वद्युतीय माध्यमबाट हुने कारोबारको सीमा बढाएको छ । अब ग्राहकले एटीएमबाट प्रतिदिन अ धकतम १ लाख र प्रतिकारोबार २५ हजार रुपैयाँ झक्न पाउने भएका छन् । भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी एकीकृत निर्देशक जारी गर्दै राष्ट्र बैंकले यस्तो व्यवस्था गरेको हो ।

गत भदौमा एटीएम ह्याक गरी चोरी भएपछि नेपाल राष्ट्र बैंकले डेबिट कार्डबाट हुने सीमा घटाएर प्रतिदिन ६० हजार र प्रतिकारोबार २० हजार रुपैयाँ मात्र झक्न पाउने व्यवस्था गरेको थियो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकको भुक्तानी प्रणाली वभागका कार्यकारी निर्देशक बमबहादुर मश्रका अनुसार एटीएमबाट प्रतिकारोबार गर्दा भसा इन्टरनेशनलले १२ रुपैयाँ शुल्क लने गर्छ । 'कारोबारको सीमा कम गर्दा शुल्क बढी लाग्ने भएकाले यस्तो शुल्क कम होस् र सर्वसाधारणलाई आवश्यक अ धकतम रकम झक्न सहज होस् भनेर एटीएममार्फत डेबिट कार्डबाट झक्ने रकमको सीमा बढाएको हो,' उनले भने, 'दर्शअघि एटीएम ह्याक भएपछि धेरै रकम झक्दा आशंका हुने भएकाले छोटो अवधका ला ग सीमा घटाएका थियौं ।'

त्यस्तै, अब केन्द्रीय बैंकले मोबाइल वालेटबाट हुने कारोबारमा पनि अ धकतम सीमा बढाएको छ । अब बैंक खाताबाट वालेटमा रकमान्तर हुने रकम प्रतिकारोबार ५ हजारबाट २५ हजार पुऱ्याइएको छ । त्यस्तै, बैंक खाताबाट एकपटकमा २५ हजार रुपैयाँसम्म मोबाइलमा ट्रान्सफर गर्न स कनेछ भने दैनिक १ लाख रुपैयाँसम्म र मा सक ५ लाख रुपैयाँसम्म ट्रान्सफर गर्न स कन्छ ।

त्यस्तै एक वालेटबाट अर्को वालेटमा तथा एक वालेटबाट अर्को बैंक खातामा प्रतिदिन २५ हजारसम्म र मा सक ५० हजार रुपैयाँसम्म ट्रान्सफर गर्न पाइने व्यवस्था राष्ट्र बैंकले गरेको छ । मोबाइल वालेटबाट हुने कारोबार बढी पारदर्शी हुने भएकाले यसलाई बढावा दिन कारोबार सीमा बढाइएको कार्यकारी निर्देशक मश्रले बताए ।

राष्ट्र बैंकले मोबाइल तथा इन्टरनेटबाट गरिने कारोबारको पनि अ धकतम सीमा तोकेको छ । नयाँ व्यवस्थाअनुसार क्यूआर कोडसहितको मोबाइल बैं कडमा दैनिक ५० हजार रुपैयाँ र मा सक २ लाख रुपैयाँ कारोबार गर्न पाइनेछ । इन्टरनेट बैं कडअन्तर्गत मर्चेन्ट पेमेन्टमा दैनिक १० लाख र मा सक ३० लाख कारोबार गर्न पाइनेछ ।

एटीएम बुथमा चनियाँ ह्याकरबाट आक्रमण भएपछि परिपत्र जारी गर्दै राष्ट्र बैंकले प्रत्येक बुथमा सुरक्षाकर्मी राख्नसमेत निर्देशन दिएको थियो । तर,अहिले उक्त एकीकृत निर्देशनमा यो व्यवस्थालाई हटाएकाले बैंकले यसलाई कार्यान्वयन गर्नु नपर्ने भएको छ । बैंकहरूले सीसी टिभीबाट निगरानी बढाउने भएकाले पनि सुरक्षा गार्डको व्यवस्था हटाएको मश्रको तर्क छ ।